

แสงและสีของบรรยากาศในป่า

LIGHT AND COLOR OF ATMOSPHERE IN FOREST GREEN

บุญนาย ซาเฮียง
BOONNAI ZAHANG

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2550

แสงและสีของบรรยากาศในป่า

LIGHT AND COLOR OF ATMOSPHERE IN FOREST GREEN

บุญนาย ชาเฮียง

BOONNAI ZAHANG

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2550

LIGHT AND COLOR OF ATMOSPHERE IN FOREST GREEN

BOONNAI ZAHANG

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF FINE ARTS PROGRAM IN VISUAL ARTS
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2007

COPYRIGHT 2007

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แสงและสีของบรรยากาศในป่า
นักศึกษา	นายบุญนาย ชาเฮียง
รหัสประจำตัว	47062004
ปริญญา	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์
พ.ศ.	2550
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ศาสตราจารย์เคชา วราขุน
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รองศาสตราจารย์มัลลิกา มังกรวงศ์

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรม ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากป่าอันเป็นธรรมชาติที่บริสุทธิ์ เกื้อกูลต่อมนุษย์ หลากหลายประโยชน์ ส่วนเป็นคุณค่าเชิงคุณธรรมที่มนุษย์เป็นผู้ได้รับในช่วงเวลา 9 ปี ที่รัฐได้กำหนดนโยบายมุ่งเน้นความเจริญของประเทศที่การพัฒนาตามแนวทฤษฎีนิคมเสรี ให้ความสำคัญต่อความอยู่ดีมีสุขของพลเมือง ด้วยมีเป้าหมายไปสู่ความสุขมีความร่ำรวย ซึ่งกล่าวโดยสรุปมีผลต่อการปรับตัวจากรากฐานสังคมเกษตรไปสู่การผลิตภาคอุตสาหกรรม เป็นการปฏิรูปที่ขัดต่อสภาพความเป็นจริงของพื้นฐานความต้องการ ที่เป็นไปได้ตามสภาพความเป็นจริงในสังคมไทย ซึ่งเป็นสาเหตุอันก่อให้เกิดภาวะความไม่แน่นอน ความเครียด ความอยู่ไม่เป็นสุขของพลเมืองอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะขัดต่อแบบแผนรากฐานทางวัฒนธรรมของสังคมไทย

ข้าพเจ้าเชื่อว่า โดยรากฐานทางวัฒนธรรมของสังคมไทย มีความเชื่ออยู่ในกรอบแนวประพฤติปฏิบัติอันเป็นครรลองทางศาสนา ภายใต้กรอบศีลธรรมอันดีงามไม่ให้ยึดติด กลุ่มหลงในวัตถุหรือความเจริญทางกายอันเป็นสาเหตุให้มัวเมาถูกยึดมให้มึนจิตใจแข็งกระด้าง เห็นแก่ตนและมุ่งเอารัดเอาเปรียบ เพื่อแย่งชิงสิทธิประโยชน์อันมีฐานอำนาจจากเงิน ความล้มเหลวของทิศทางการพัฒนาประเทศอันเป็นสาเหตุให้พลเมือง ได้รับผลกระทบอย่างกว้างขวางทางสภาพจิต ที่ขาดความมั่นคงไม่สงบสุขนี้ แม้ข้าพเจ้าเองซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบและหาทางออกโดยวิธีต่างๆ อันนำมาซึ่งความหวัง ความอยู่รอด การมีชีวิตอยู่ ซึ่งจำต้องอาศัยสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ดีที่จะช่วยหาทางออกเชิงบำบัดได้

ธรรมชาติเป็นคำตอบประการหนึ่ง ที่มนุษย์พึงแสวงหาประโยชน์มิให้ เพื่อประโยชน์ทางใจ ข้าพเจ้าเชื่อว่าธรรมชาติสอนมนุษย์ให้รู้จักคุณธรรม ให้รู้ว่ามนุษย์เป็นเพียงสิ่งเล็กน้อย และเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งภายใต้กฎของธรรมชาติ ที่มีระเบียบอันแน่นอน ที่ดำเนินไปตามวิถีของมันเอง โดยมีแกนหลักเป้าหมายที่ความคงอยู่ หรือดุลยภาพอันมิใช่ความขัดแย้งแตกสลาย เป็นความพึงพาอาศัย และเกี่ยวโยงกันในระบบนิเวศน์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับมนุษย์โดยตรงในอีกด้านหนึ่ง นอกเหนือ

จากความจำเป็นทางกาย อาหาร และอากาศมนุษย์ ได้รับคุณประโยชน์ทางจิตใจที่ธรรมชาติ เป็นสิ่งแวดล้อมที่หล่อหลอมให้มีสุขภาพจิตใจดีขึ้น โดยเฉพาะคุณธรรมความดีที่สามารถพบเห็นได้ เช่น ความงาม ความยิ่งใหญ่ พลังอำนาจในธรรมชาติและสิ่งอันปรากฏในธรรมชาติที่ทำให้มนุษย์เกิดความพึงพอใจและรู้ความลับอันมิเคยถูกเปิดเผยมาก่อนเป็นต้น

จากแนวความคิดและความเชื่อดังกล่าว ข้าพเจ้าได้ค้นหาความสงบสุขทางจิตใจ โดยอาศัยธรรมชาติเป็นสิ่งหล่อเลี้ยงบำบัดขัดเกลาให้ผ่อนคลายจากทุกข์ โดยเข้าไปรับสัมผัสความสงบ ความงาม อันมีอยู่ในป่าที่เป็นแดนอันปลอดภัยจากสภาพความยุ่งเหยิงแข่งขัน เอารัดเอาเปรียบวุ่นวายเช่นในสังคมเมือง สิ่งที่ข้าพเจ้าค้นพบความงามในธรรมชาติคือ สภาพภูมิอากาศ ที่ดี สภาพแสง ช่วงเวลา หรือฤดูกาล ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพอารมณ์ จิตใจของมนุษย์ และข้าพเจ้าได้เห็นความงามอันเกิดจากแสงของพลังแสงอาทิตย์ที่สาดส่องตกกระทบลงในป่าตามสภาพภูมิประเทศ ก่อให้เกิดความมั่นคง สงบ มีพลังของชีวิต เกิดความสงบมั่นคง ผ่อนคลายจากทุกข์ที่มีอยู่ได้คลายลง ป่าอันเป็นอุทยานที่สำหรับพักผ่อนทางจิตวิญญาณ จึงมีความจำเป็นต่อชีวิตของคนในการแสวงหาความสุขทางจิตใจทั้งกับตนเองและบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะพลเมืองที่มาจากเมืองใหญ่ได้เป็นที่พักผ่อนคลายจากความทุกข์วิตกกังวลและเหนื่อยใจ ไปสู่อุบัติของสิ่งทั้งหลายตามความเชื่อทางพุทธศาสนา ซึ่งความสงบจะได้มาจากการละอึดตา ตัวตน การไม่เบียดเบียน พร้อมกับความเคารพในสรรพสิ่งที่ให้คุณแก่ตน ให้ดำรงอยู่โดยมีเป้าหมายคือความสุข และเกิดความรู้อยู่ย้อนกลับในการพิจารณาตน แทนที่จะมองออกไปข้างนอก แต่ย้อนกลับเข้าไปในจิตใจตนเอง

ด้วยแนวคิดดังกล่าว ข้าพเจ้าค้นหาความสงบภายในอันมาจากการพิจารณาธรรมชาติ โดยใช้สื่อจากสภาพของธรรมชาติที่เป็นพืชพันธุ์ต้นไม้ สภาพ แสง-เงา ซึ่งเป็นสื่อสัญลักษณ์ให้เข้าถึงความดีงาม-สงบ ภายในจิตใจของตนเอง

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมชุดนี้ แสดงออกด้วยการใช้เทคนิคการหยดสลับ ปาดป้าย ด้วยสีแปร่ง พู่กันและเครื่องมือปาด กระจก ผ่านรูปทรงธรรมชาติที่แสดงออกในรูปทรง แสงและเงา ซึ่งมาจากเนื้อหาของป่าเขา โดยกำหนดเค้าโครงเรื่องตามสภาพ สภาพของช่วงเวลา อากาศ ฤดูกาล มุ่งเน้นที่สภาพแสง-เงา ที่ตกกระทบลงส่วนใดส่วนหนึ่งในป่า ภายใต้โครงสร้างที่สัมพันธ์กับอารมณ์ สีและฤดูกาล โดยใช้กระบวนการแบบ (Style) ในแนวศิลปะ Semi Abstract หรือ ศิลปะในแนวกึ่งนามธรรม การสร้างสรรค์มุ่งแสดงถึงสภาวะของธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับ แสง-เงา ทิศทาง อันเป็นอารมณ์ความหมายธรรมชาติที่ก่อให้เกิดความมั่นคงของจิตใจ ความสดชื่น ความมีสติ ซึ่งเป็นความสะเทือนใจจากสิ่งที่พบเห็นใน

จากข้อมูลทางสภาพสังคม ทิศทางการปรับตัวของคนในสังคม และการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติเพื่อประโยชน์ทางการพักผ่อนด้านกาย จิตใจ ทำให้ได้กำหนดกรอบแนวคิดและกรรมวิธีทางจิตรกรรมที่มีลักษณะเฉพาะดังกล่าวทำให้เกิดผลงานศิลปนิพนธ์ จำนวน 8 ภาพตามวัตถุประสงค์เป็นที่พึงพอใจ เป็นการค้นพบแนวทางการแสดงออกในแนวทางการศิลปะเฉพาะบุคคลได้ในแนวทางสร้างสรรค์อีกทางหนึ่ง อันจะก่อให้เกิดแนวคิดการพิจารณาในแบบศิลปะเฉพาะบุคคล ในฐานะที่

ผู้พิมพ์เป็นอาจารย์สอนศิลปะระดับวิทยาลัย กับทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในสังคม ในการ
ใคร่ตระหนักเห็นความสำคัญ ในคุณค่าของธรรมชาติสามารถใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่า ทั้งด้านส่วน
บุคคล และคุณค่าทางสุนทรีย์ โดยผ่านสื่อผลงานศิลปะจิตรกรรมในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม
ปัจจุบัน

place, have no competition, advantage of trouble, Things which I found in nature was weather, site, light, time or season which was the result of emotion while the sunlight has shined to the wood to make firmness and lost my suffering. Wood which was the park for live relaxing, people in big city can get these things and lead to uncertainly in Buddhism. Peace might get from untaken advantage including given them back to the usefulness things, to conserve in peace goal, and self-considerate in stead of outlook but turn it back to your mind.

These concepts, peace mind was from the self-consideration transmitted by plants, light-shadow which were the entrance of good, nice and mind peaceful.

The process of art painting, by using techniques—to drop shake, to sweep with brush, paintbrush, sweep and dip tools constructing form of nature indicate shape, light and shadow which from the wood contents, making plot by condition, time, air and season, aiming to light-shadow condition that affected to the part of wood under the outlined color relational with emotion, color and season as the process of Style in Semi Abstract or art in meaning of art intangibles, the creating aimed to natural condition linking with light-shadow, way were to be emotion meant standing mind, fresh, conscious that impacted by seeing and touching in nature.

The social information, the way of people adaptable and the useful of natural resources for relaxation, was inspired the unique of painting concept and method, that produced 8 art theses, as following the purpose, they were the discovery of acting in art personnel, on behalf of author, to be an art instructor in College and acknowledgement to Thai social, to realize the natural importance, can get usefulness worthy and passed on fineness to be the painting as a part of social.

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ และขอบคุณผู้มีส่วนเกื้อกูลสนับสนุนในการศึกษาด้วยดีมาตลอด ประกอบด้วยมารดาผู้วางลับน้องสาวผู้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในการลาศึกษาต่อ และคณาจารย์ ผู้ประศาสตร์วิชาความรู้ ในภาควิชาจิตรศิลป์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศาสตราจารย์ ชลูด นิ่มเสมอ ศาสตราจารย์เดชา วราชนและรองศาสตราจารย์ มัลลิกามังกรวงศ์ ซึ่งเป็นผู้แนะนำในการสร้างสรรค์ผลงานในชุด ศิลป์นิพนธ์จนสำเร็จด้วยดีทุกประการ

สิ่งอันเป็นคุณค่าในคุณงามความดีและคุณประโยชน์ทางการศึกษาสร้างสรรค์ในศิลปนิพนธ์ชุดนี้ ของงมีส่วนให้บุคคลทั้งหลายที่กล่าวถึงข้างต้น พร้อมทั้งผู้สนใจศึกษาได้รับประโยชน์โดยถ้วนทั่วกัน

บุญนาย ชาเสียง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	IV
กิตติกรรมประกาศ.....	VI
สารบัญ.....	VII
สารบัญภาพ.....	IX
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มา.....	2
1.2 ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา.....	2
1.3 แนวความคิดในการสร้างสรรค์.....	2
1.4 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.5 ขอบเขตของการศึกษา.....	3
1.6 ข้อมูลค้นคว้า (ด้านเอกสาร)	3
1.7 คำศัพท์และคำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา.....	4
บทที่ 2 แนวคิดและแรงบันดาลใจ.....	5
2.1. แนวคิดและแรงบันดาลใจที่ได้จากธรรมชาติของป่าเขา.....	5
2.1.1 ความสำคัญของป่ากับมนุษย์.....	5
2.1.2 แนวคิดและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์.....	6
2.2 แนวคิดทางพระพุทธศาสนาที่ให้อิทธิพลต่อการสร้างสรรค์.....	7
2.3 ข้อมูลที่มาเกี่ยวข้องกับการศึกษา.....	9
2.3.1 ป่าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่.....	9
2.4 อิทธิพลด้านเนื้อหาที่ได้รับจากศิลปินไทยและศิลปินต่างชาติ.....	16
2.4.1 ผลงานของอาจารย์ปियวัฒน์ มังกรวงศ์.....	16
2.4.2 ผลงานของ Claude Monet.....	17
บทที่ 3 วิธีดำเนินการสร้างสรรค์.....	21
3.1 กระบวนและขั้นตอนการสร้างสรรค์.....	21
3.1.1 การหาข้อมูล.....	21
3.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารสภาพแวดล้อม.....	21
3.1.3 การสร้างภาพร่างเมื่อรวบรวมข้อมูลต่างๆ.....	21

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.1.4 การสร้างสรรค์ผลงานจริง.....	22
3.2 การสร้างสรรค์ผลงานชุดโครงการศิลปนิพนธ์.....	23
3.2.1 กระบวนการขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานชุดโครงการศิลปนิพนธ์(1-8).....	24
บทที่ 4 วิเคราะห์การสร้างสรรค์	45
4.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์	45
4.1.1 ผลงานชิ้นที่ 1.....	45
4.1.2 ผลงานชิ้นที่ 2.....	45
4.1.3 ผลงานชิ้นที่ 3.....	46
4.1.4 ผลงานชิ้นที่ 4.....	46
4.1.5 ผลงานชิ้นที่ 5.....	46
4.1.6 ผลงานชิ้นที่ 6.....	47
4.1.7 ผลงานชิ้นที่ 7.....	47
4.1.8 ผลงานชิ้นที่ 8.....	47
4.2 การวิเคราะห์ทัศนธาตุ.....	47
4.2.1 เส้น (Line).....	48
4.2.2 สี (Coloure).....	48
4.2.3 รูปทรง (Form).....	48
4.2.4 ลักษณะผิว (Texture).....	49
4.2.5 ที่ว่าง (Space).....	49
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและปัญหาข้อเสนอแนะ	53
5.1 ปัญหาและข้อเสนอแนะ.....	53
บรรณานุกรม	55
ประวัติผู้เขียน.....	56

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	แสดงสภาพแสง-เงา ทิศทางแสง-สีและบรรยากาศในยามสาย ของป่าเขาใหญ่.....11
2.2	แสดงสภาพแสง-เงา ในรูปทรงของต้นไม้เวลาบ่าย.....12
2.3	แสดงสภาพแสง-เงา ของต้นไม้ใหญ่ที่ตกกระทบลงพื้น ในมุมย้อนแสง.....13
2.4	แสดงภาพแสง-เงา ของรูปทรงที่ตกกระทบลงบนพื้น ในช่วงเวลาบ่าย ที่ป่าเขาใหญ่.....14
2.5	แสดงสภาพแสง-เงา ของต้นไม้ในป่าเขาใหญ่ ที่ตกกระทบลงบนทางเดินเท้า.....15
2.6	ภาพผลงานของอาจารย์ปิยวัฒน์ มังกรวงศ์.....19
2.7	ภาพผลงานของ Cluade Monet.....20
3.1	ภาพร่างผลงานระหว่างนำเสนอในโครงการ.....27
3.2	ภาพร่างผลงานระหว่างนำเสนอในโครงการ.....28
3.3	ภาพร่างผลงานชุดคัดเลือกเป็นภาพร่างต้นแบบ.....29
3.4	ภาพร่างผลงานชุดคัดเลือกเป็นภาพร่างต้นแบบ.....30
3.5	ภาพร่างผลงานในชุด โครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1-2.....31
3.6	ภาพร่างผลงานในชุด โครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 3-4.....32
3.7	ภาพร่างผลงานในชุด โครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 5-6.....33
3.8	ภาพร่างผลงานในชุด โครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 7-8.....34
3.9	ภาพผลงานก่อน โครงการศิลปนิพนธ์ ปี 2548.....35
3.10	ภาพผลงานก่อน โครงการศิลปนิพนธ์ ปี 2548.....36
3.11	ภาพผลงานในโครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1.....37
3.12	ภาพผลงานในโครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2.....38
3.13	ภาพผลงานในโครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 3.....39
3.14	ภาพผลงานในโครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 4.....40
3.15	ภาพผลงานในโครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 5.....41
3.16	ภาพผลงานในโครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 6.....42
3.17	ภาพผลงานในโครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 7.....43
3.18	ภาพผลงานในโครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 8.....44
4.1	ภาพวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบภาพในผลงานชั้นที่ 1-3.....50
4.2	ภาพวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบภาพในผลงานชั้นที่ 4-6.....51
4.3	ภาพวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบภาพในผลงานชั้นที่ 7-8.....52

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ทิวา

ประเทศไทยมีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ มากมาย ที่ให้คุณประโยชน์นานัปการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผืนป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์และพืชพันธุ์ใหญ่น้อยเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร รวมกันเป็นระบบนิเวศน์ที่อุดมสมบูรณ์

ในปัจจุบันการบุกรุกทำลายป่าของมนุษย์ ทำให้เกิดความสูญเสียแหล่งทรัพยากรสำคัญของชาติ ดังนั้นในส่วนของภาครัฐซึ่งมีหน้าที่ดูแล จึงได้จัดระบบในการใช้และสงวนอย่างเป็นระบบ และในส่วนของสถาบันเบื้องสูง เช่น สมเด็จพระนางเจ้าบรมราชินีนาถทรงให้ความสำคัญและตระหนักถึงการอนุรักษ์ป่า ดังจะเห็นได้จากโครงการที่เกี่ยวข้องกับป่า 4 โครงการ ซึ่งทำต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2525 เพื่อมิให้เกิดการบุกรุกธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ โดยมีการควบคุมพื้นที่ พร้อมทั้งเพิ่มผืนป่าใหม่ให้มีมากขึ้น รวมทั้งการจัดบางพื้นที่ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ และรักษาความสมดุลของระบบนิเวศน์ให้คงอยู่ เพื่อการศึกษาและสันถนาการทั้งนี้ให้เกิดประโยชน์ของชาติและประชาชนโดยรวม

มนุษย์ได้ใช้ประโยชน์ของผืนป่า ทั้งทางตรงทางอ้อมหลากหลายลักษณะ เช่นการใช้ผลผลิตจากป่าในการดำรงชีวิต แหล่งน้ำ อาหาร อากาศ รวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวและเป็นแหล่งศึกษาธรรมชาติ เหล่านี้ล้วนเป็นคุณธรรมความดีของป่า

คุณประโยชน์ของป่าอีกด้านหนึ่ง นั้นเป็นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่สำคัญ ที่พระสงฆ์ใช้เป็นสิ่งแวดล้อมแสวงหาโมกขธรรม เป็นสถานที่ใช้บำเพ็ญสมณธรรมอบรมจิตใจ เพื่อเข้าถึงอริยสัจ ดังคำสอนว่า “ภิกษุผู้หวังความก้าวหน้าในธรรม พึงปลีกตนไปอยู่โดยลำพังในป่าที่สงัดวิเวก” (พุทธวจนะ: พระไตรปิฎก)

ธรรมชาติมีสภาพเป็นปกติให้ความหมายของความสงบเป็นปกติสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ (ป่า) มีอิทธิพลเป็นเหตุมิให้จิตเกิดความคิดปรุงแต่ง กระตุ้นให้เกิดกิเลส จึงว่าง สงบเย็น จึงเป็นการดับทุกข์ (นิโรจน์ :ข้อ3) ได้ (พุทธทาสภิกขุ : 2518) การใกล้ชิดกับธรรมชาติ ทำให้จิตไม่ปรุงแต่งสงบ ไม่มีทุกข์ง่าย ธรรมชาติสอนให้ซึมซาบกับตัวจริงถือเอาเป็นเงื่อนไขสำหรับการศึกษาของพระสงฆ์ และจะยังเป็นผลพิเศษ ให้เจริญขึ้นไปอีก คือ ทำให้จิตใจสงบ เป็นสมาธิ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญญารู้แจ้งแทงตลอดในลำดับถัดไป (พุทธทาสภิกขุ : 2518 บรรยายวันที่ 30 มีนาคม 2518)

1.2 ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา

ธรรมชาติเป็นที่ตั้งของกฎเกณฑ์ หรือความจริง หรือความรู้ (พุทธทาสภิกขุ:2512) ป่าเขา คือสภาวะทางธรรมชาติเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีคุณธรรมความดีต่อมนุษย์ ทั้งทางรูปธรรมและนามธรรม

เช่น คุณประโยชน์ทางกายและทางใจ ป่ามีคุณค่าทางนามธรรมหรือทางจิตใจ คือมีความงดงามดึงดูดใจ และความยิ่งใหญ่มีอิทธิพลต่อสภาพจิตใจของมนุษย์ ป่าจึงเป็นสถานที่ให้ความรู้ ความงดงามในธรรมชาติคือ สภาพภูมิอากาศ สภาพภูมิประเทศ ที่ตั้ง สภาพแสง ช่วงเวลา หรือฤดูกาล ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพอารมณ์ จิตใจของมนุษย์

ในทางสุนทรียภาพ ข้าพเจ้ามีความเชื่อตามแนวทางพระพุทธศาสนาที่ให้ความสำคัญต่อป่า อันเป็นสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติว่า ธรรมชาติมีความหมายไปในทางความสงบระงับ มีอิทธิพลต่อจิตใจเป็นเหตุบังคับให้ละวางอัตตา ทำให้สงบระงับ เกิดมีสติ (สติเป็นที่ตั้งของการรู้ตัว ระลึกมัน เป็นฐานของสมาธิและสมาธิเป็นฐานของปัญญา) ธรรมชาติเป็นที่ตั้งแห่งกฎเกณฑ์ ความรู้ ความดี ความสงบ มีความสำคัญต่อมนุษย์ และด้วยความต้องการจำเป็นภายในของข้าพเจ้าจึงคิดสร้างสรรค์โดยใช้สื่อสัญลักษณ์ในธรรมชาติแสดงสภาวะทางอารมณ์ ความหมายที่เกี่ยวกับ แสง เงา ในสภาพป่า โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์ความรู้และการซึมซับจากธรรมชาติของป่า มาเป็นแนวทางของการสร้างสรรค์

1.3 แนวความคิดในการสร้างสรรค์

ในสังคมเมืองมีความสับสนวุ่นวาย วิถีชีวิตของคนในเมืองมีทุกข์จากการดำเนินชีวิตป่าเขา เป็นภูมิประเทศทางธรรมชาติที่สงบ เป็นเขตแดนของการแสวงหาความสงบทางจิตใจ ข้าพเจ้ามีความผูกพันกับธรรมชาติ โดยในช่วงวัยเยาว์ได้ดำเนินชีวิตและเติบโตท่ามกลางธรรมชาติ และได้เรียนรู้ซึมซับประสบการณ์การอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับธรรมชาติ สิ่งเหล่านี้เป็นแรงผลักดันให้เกิดแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้โดยเลือกกระบวนการแสดงออกทางจิตรกรรมแบบ Semi Abstract ใช้ทัศนธาตุ รูปทรง แสง สี และบรรยากาศในป่าที่เกิดขึ้นตาม ช่วงเวลา ฤดูกาล และสภาพภูมิอากาศ เป็นเนื้อหาภายนอก โดยมีความหมายและความรู้สึกถึง ความสงบแห่งจิตใจ เกิดความมั่นคง มีสติ ซึ่งได้กำหนดเป็นแนวทางการสร้างสรรค์

1.4 วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

- 1.4.1. เพื่อแสวงหาความสงบสุขของจิตใจ
- 1.4.2. เพื่อค้นหาความหมายและคุณค่าทางสุนทรียภาพที่เกี่ยวข้องกับ แสง สี เงา รูปทรง และสภาพบรรยากาศที่สอดคล้องกับความต้องการอันเป็นลักษณะเฉพาะคน
- 1.4.3. เพื่อค้นหาเนื้อหา รูปแบบ อันเป็นแนวทางจิตรกรรม 2 มิติ ตามลักษณะเฉพาะคน

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

- 1.5.1 ศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานสอดคล้อง สัมพันธ์กับแนวคิดส่วนตน ในเรื่องความสงบอันมีที่มาจากธรรมชาติ เฉพาะส่วนของ แสง-เงา บรรยากาศ สี ช่วงเวลา ฤดูกาลอันมีผลต่อความรู้สึกภายในจิตใจส่วนตน

1.5.2 ศึกษารูปแบบทางการแสดงออกในแนวทางกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) โดยใช้เทคนิควิธีการสร้างด้วยสี อะคริลิกบนผ้าใบ

1.6 ข้อมูลค้นคว้า (ด้านเอกสาร)

1.6.1 เอกสารสื่อภาพข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับป่า ที่เผยแพร่เชิงศึกษาและท่องเที่ยวที่สำคัญในระดับประเทศ

1.6.1.1 ผืนป่าดงพญาเย็นเขาใหญ่ (เอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์) สำนักอุทยานแห่งชาติและพันธุ์พืช กทม. 2549

1.6.2 เอกสารทางธรรมะหลักคำสอนและนิยามคำความหมายทางธรรมะของภิกษุที่มีชื่อเสียงในประเทศไทย ด้านธรรมกถึกและพระไตรปิฎก

1.6.2.1 พจนานุกรมพุทธศาสตร์ พระราชวรมุนี 2521 เรื่องอธิบายศัพท์ทางธรรมะ

1.6.2.2 เรื่องอุดมการณ์การดำเนินชีวิต การบรรยายธรรมแก่พระภิกษุ โดยพุทธทาสภิกขุ ของวัดสวนโมกขพลาราม (2512 – 2518)

1.6.2.3 เอกสารเผยแพร่ แม่ของแผ่นดิน 2550

1.6.3 เอกสารต่างประเทศ ประวัติและผลงานของศิลปิน

1.6.3.1 CLAUDE MONET, KARIN Sanqner, Taschen เรื่องอิทธิพลด้านเนื้อหาแนวทางการแสดงออกเกี่ยวกับการศึกษาความเปลี่ยนแปลงของสี บรรยากาศ ช่วงเวลา

1.6.4 แหล่งข้อมูลจากธรรมชาติจริง และภาพถ่ายจากพื้นที่ป่าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เรื่อง ข้อมูลดิบและข้อมูลวิเคราะห์ในงานสร้างสรรค์

1.6.5 เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่องวัฒนธรรมกับศิลปะ โดย ศจ. ชลูด นิ่มเสมอ 2549

1.6.6 เอกสารประเภทตำรา องค์ประกอบของศิลปะ โดย ศจ. ชลูด นิ่มเสมอ, ไทยวัฒนาพานิช กทม. 2534 เรื่องคำอธิบายศัพท์เฉพาะ

คำศัพท์และคำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

Inspiration	ความบันดาลใจ คือการกระตุ้นหรือผลักดันที่เกิดขึ้นในใจ ทำให้เกิดความคิดหรือการกระทำเชิงสร้างสรรค์ อาจเกิดขึ้นจากการกระตุ้นจากภายนอกหรือภายในใจเองก็ได้ (ความคลใจ)
Semi Abstract	ศิลปะแบบกึ่งนามธรรม คืองานที่ดัดแปลงรูปทรงให้ห่างจากความจริงในธรรมชาติ แต่ยังคงรู้ว่าเป็นสิ่งใด
ธรรมชาติ (Nature)	หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเอง มีเอง มีสภาพเป็นปรกติไม่มีผู้สร้าง
ป่าดงดิบ (Forest green)	คือสังคมพืชบนภูเขาหรือที่สูง เป็นป่าไม้ไม่ผลัดใบ เขียวตลอดปี
Atmosphere	บรรยากาศ หมายถึง ความผสมผสานกลมกลืนระหว่าง สีที่เห็นด้วยตา กับสีในอากาศ หรือสีที่เกิดจากแสงเป็นความรู้ความเข้าใจในศิลปะอิมเพรสชันนิสม์
ความสงบ วิเวก	ความสงบสงัดจากผู้คนรบกวน
จิตวิญญาณ	คือจิตของมนุษย์ มี 2 ระดับ คือจิตที่เนื่องอยู่กับร่างกาย และจิตเดิมแท้ไม่ขึ้นกับกาย
Subconscious	จิตใต้สำนึกคือการรับรู้ที่ผู้รับรู้มิได้สำนึกหรือสำนึกน้อยที่สุด โดยทั่วไปมีความหมายอย่างเดียวกับจิตไร้สำนึก เป็นคำที่ใช้กันก่อนสมัยของฟรอยด์
Light	หมายถึงแสงแดดหรือแสงของพระอาทิตย์

บทที่ 2

แนวคิดและแรงบันดาลใจ

2.1 แนวคิดและแรงบันดาลใจที่ได้จากธรรมชาติของป่าเขา

2.1.1 ความสำคัญของป่ากับมนุษย์

ประเทศไทยเป็นประเทศที่อยู่ในภูมิที่ตั้งอันเหมาะสม และมีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกลักษณะนิสัยใจคอ และรวมถึงอัตลักษณ์ อันมีลักษณะพิเศษของคนไทย ที่ได้มาจากการอบรมบ่มเพาะวัฒนธรรมทางศาสนา จนเกิดเป็นลักษณะทางเอกลักษณ์ที่ดี อันแสดงถึงความเป็นคนไทย

กาลเวลาเปลี่ยนแปลงไปสภาพทางสังคม เปลี่ยนไปเป็นไปตามกระแสโลก กระแสวัฒนธรรม ซึ่งย่อมเกิดขึ้นไม่คงที่เป็นอนิจจัง ทรัพยากรทางธรรมชาติที่ถือเป็นสมบัติของชาติ ซึ่งรัฐมีหน้าที่ในการจัดการบริหาร เพื่อความอยู่ดีมีสุขของพลเมืองในรัฐได้ถูกบุกรุกทำลาย นำมาซึ่งผลกระทบต่อพลเมือง เกิดความเดือดร้อนอยู่ไม่เป็นปกติสุข เช่นนี้ในการจัดการบริหารการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชากรในประเทศจึงเกิดขึ้น

“พระเจ้าอยู่หัวเป็นน้ำ ฉันจะเป็นป่า ป่าที่ถวายเป็นความจงรักภักดีต่อน้ำ
พระเจ้าอยู่หัวสร้างอ่างเก็บน้ำ ฉันจะสร้างป่า”

พระราชปณิธานนี้ เป็นพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ที่ทรงได้หลักคิดแนวทางต่อการดูแลความสุข - ทุกข์ของพระสกนิกร ซึ่งเป็นชุมชนที่อาศัยอยู่ใกล้ชิดกับป่าภายในประเทศโดยทรงมีพระราชดำริในการคิดโครงการต่างๆ อันเกี่ยวกับการสงวน อนุรักษ์ ป่าพันธุ์พืชและสัตว์ เพื่อเกิดประโยชน์ในทางสังคม ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แก่พระสกนิกรของพระองค์ในทวภูมิกาลของประเทศไทย เช่น โครงการป่ารักษน้ำ เมื่อ 20 ธ.ค. 2525 ที่บ้านป่าดัว อ.สองควา จ.สกลนคร โครงการขยายการปลูกป่าและต้นไม้ ที่หาดทรายใหญ่ อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ ซึ่งเป็นโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่า เพื่อมิให้เกิดการบุกรุกป่าธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เพื่อคงสภาพป่าเช่นนี้ต่อไป ที่ อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่ ซึ่งทรงมีแนวพระราชดำริว่า “ให้ป่าอยู่กับคนได้ โดยไม่มีการทำลาย” ผลทำให้ประชาชนที่อยู่อาศัยสำนึกรักป่า รักต้นไม้ ร่วมกันรักษาป่าและธรรมชาติไว้อย่างดี โครงการสวนป่าสิริจิต เป็นโครงการที่ทรงมีพระราชดำริว่า จะอนุรักษ์ผืนป่าที่ยังอุดมสมบูรณ์ ให้เป็นแหล่งทรัพยากรสำคัญ และแหล่งต้นน้ำลำธารของไทยสืบไป ต้องการไม่ให้มีการตัดไม้ทำลายป่า โดยมีเป้าหมายรณรงค์การปลูกป่าทดแทน ป้องกันมิให้ตัดไม้ทำลายป่า และขยายพื้นที่เป้าหมายการปลูกป่า ทรงทำที่ นิคมป่าสงวนคือลตองนิคมศรีสาคร นิคมสุคีริน จ.ปัตตานี ผืนป่าฮาลา-บาลา จ.ยะลา และนราธิวาส โครงการฟื้นฟูทรัพยากร

ชายฝั่งทะเล อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า และเพาะพันธุ์สัตว์หายากที่ใกล้จะสูญพันธุ์เป็นต้น สิ่งเหล่านี้คือพระเมตตาที่ทรงเห็นความสำคัญของแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติที่จะต้องจัดการบริหารดูแลให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน ด้วยเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีประโยชน์ และมีผลกระทบโดยตรงต่อที่ตั้งชุมชน ความอยู่ดีมีสุขของพลเมืองในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประโยชน์ และคุ้มค่าไม่ก่อผลความทุกข์ลำบากให้ เมื่อเกิดความเปลี่ยนแปลงไป

แนวคิดของนักสำรวจ และนักถ่ายภาพในอีกด้านหนึ่ง ความรู้ความเข้าใจ ที่จะนำมาซึ่งการตระหนักในการเห็นคุณค่าของธรรมชาติ ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมจำเป็นสำหรับมนุษย์ คือความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในธรรมชาติ ของผืนป่า สิ่งที่มีอยู่ในป่า ซึ่งก็คือ ความงาม ความดีในธรรมชาติ กรณีเรื่องทางนามธรรม ซึ่งมีค่าความหมายต่อมนุษย์ ในเชิงการเข้าใจทางสุนทรียภาพ นั่นคือการเผยแพร่การกระตุ้นเตือนให้เห็นความสำคัญของนักสำรวจ และนักถ่ายภาพที่ต้องชี้ให้เห็นละเมียดละมัยในธรรมชาติ และสิ่งอันเป็นสภาวะ หรือปรากฏการณ์ ที่มีอยู่ในธรรมชาติ ซึ่งบุคคลที่มีได้ศึกษา ทำความเข้าใจ จะเกิดเห็นคุณค่าได้ ตามความคิดของนักถ่ายภาพเกี่ยวกับธรรมชาติในประเทศไทย ที่เกี่ยวข้องกับป่า พืชพันธุ์ และสัตว์ป่า ให้นิยามความหมายของป่าว่า “ ป่าเป็นวิหาร ที่อบรมจิตใจให้เห็นความดีความงามในขั้นที่ละเอียดอ่อนที่มีอยู่ในธรรมชาติ ซึ่งบุคคลผู้ไม่ฝึกฝนแสวงหา ไม่อาจค้นพบได้และไม่สามารถที่จะเข้าใจได้ ” แนวคิดและการอธิบายเช่นนี้ เป็นการย้ำให้เห็นถึงสิ่งที่มีคุณค่าในธรรมชาติสิ่งทั้งหลายที่มีอยู่ในธรรมชาติ ล้วนเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อมนุษย์ นอกเหนือจากได้รับประโยชน์โดยตรง อันเป็นความจำเป็นทางกาย

ธรรมชาติมีความยิ่งใหญ่ พิเศษ มีความงดงามอย่างน่าประหลาดใจ เช่น ความงามในพืช สัตว์ ภูมิประเทศ น้ำตก ท้องฟ้า ป่าในยามอาทิตย์ขึ้นและตก เหล่านี้คือคุณค่าซึ่งธรรมชาติได้เปิดเผยตนเองอยู่เสมอ รอเพียงผู้ค้นหา ค้นพบ และนำมาเผยแพร่ ให้เห็นคุณค่าในสิ่งนั้นๆ ซึ่งจะนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจ การตระหนัก การอนุรักษ์ สงวนรักษา ให้คนอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างมีความสุข

การเห็นคุณค่า ตระหนักรู้ และเคารพธรรมชาติ ซึ่งเป็นปัจจัยเกื้อหนุน ให้มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขได้

2.1.2 แนวคิดและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์

ป่าเขา คือป่าบนภูเขาสูง เป็นสังคมของพืชบนที่สูงที่เกิดขึ้นเองตามความเหมาะสมทางธรรมชาติ ในธรรมชาติของป่าเขา มีคุณความดี และความงามที่เป็นเยี่ยงอย่างของ สังคมที่แบ่งปันพื้นที่ การอยู่ร่วมกันของสังคมพืช การพึ่งพาอาศัยของพืชตามระดับ เช่น พืชระดับ สูง - กลาง- ต่ำ ที่จัดระเบียบได้เองตามธรรมชาติ

สังคมพืชเป็นตัวอย่างของสิ่งมีชีวิตที่ให้ประโยชน์ต่อมนุษย์ และมีสภาพทางสังคมที่เบียดเบียนกันเองน้อยที่สุดในกลุ่มของสิ่งมีชีวิต โดยจัดลำดับตามระดับชีวิตจิตที่ต่ำไปสูง คือ ชีวรูป พืช สัตว์ คน

การรับรู้ต่อสิ่งเร้าขณะที่มนุษย์อยู่ในป่า (แสง-เงา-สี)

“...สัญชาตญาณของมนุษย์นั้น เมื่อแวดล้อมด้วยสิ่งใดจนจำเจแล้ว สิ่งที่ชอบเร้นในอนุสัย (Subconscious Mind) คือสภาวะตรงกันข้ามกับสิ่งนั้น ซึ่งก็คือส่วนผสมของสัญชาตญาณทางศิลปะ ก็จะต้องมีส่วนขัดแย้งเข้าร่วมด้วยเสมอ...”

“...เช่น ดิกับชั้ว กลางวันกับกลางคืน น้ำกับไฟ ดินกับลม หรือทางพุทธศาสนาเรียก นามกับรูป...”
ซึ่งตรงกับหลักความจริงที่ว่า

“..ทุกสิ่งในโลก เมื่อเกิดสิ่งใดแล้ว ก็จะมีคู่กันเป็นสิ่งตรงข้าม (Contrast) เข้ามาเกี่ยวพันด้วยเสมอ.”
(น.ณ.ปากน้ำ : 2531)

แนวคิดและแรงบันดาลใจจากการค้นหาในธรรมชาติ ที่เกิดจากการสัมผัส สัมพันธ์ กับความเป็นป่า ข้าพเจ้ามุ่งค้นหาความงามและความสะเทือนใจจาก สภาพ แสง-เงาที่ตกกระทบลงในป่า ซึ่งมีความหมายทางสุนทรียภาพคือ เป็นสภาวะธรรมที่เป็นพลังของสมาธิจิต ที่ตั้งอยู่โดยพิจารณาอย่างพินิจ พิจารณะ เป็นปัญญาที่อยู่ระหว่างการขจัดกิเลสที่มีอยู่ในตน ซึ่งรบกวนให้เกิดอารมณ์ของความเศร้าหมอง เป็นเครื่องหมายที่นำไปสู่การแก้ปัญหา และอุปสรรคในชีวิตได้

ในการสร้างสรรค์ได้กำหนดเค้าโครงรูปแบบในการใช้ แสง-เงา ที่ตกกระทบลงในป่าตามสภาพอารมณ์ สี และช่วงเวลา โดยมีแนวทางตามกรอบโครงการศิลปนิพนธ์ดังนี้

ในผลงานชุดแรก ชั้นที่ 1-4 กำหนดเค้าโครงภาพแสง-เงาในป่า จากสภาพแสงที่ตกกระทบลงใบ-ลำต้น,กิ่ง ของต้นไม้ ตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและช่วงเวลา เช้า-กลางวัน-เย็น

ในผลงานชุดที่สอง ชั้นที่ 5-6 กำหนดเค้าโครงภาพแสง-เงาในป่า ตามสภาพแวดล้อมบนภูเขาสูง เน้นแสงที่ว่างภายใน และความสูงของเงาที่มีทิศทางในแนวเฉียง

ในผลงานชุดที่สาม ชั้นที่ 7-8 กำหนดเค้าโครงภาพแสง-เงาในป่า ในลักษณะการให้ความหมาย ในความลึก และตำแหน่งของทิศทางแสงในแนวตั้ง

2.2 แนวคิดทางพระพุทธศาสนา ที่ให้อิทธิพลต่อการสร้างสรรค์

ข้าพเจ้ามีความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ที่มนุษย์เมื่อเกิดมาแล้ว ต้องรู้เป้าหมายของการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง และต้องรู้จักพัฒนาจิตใจ เพื่อเข้าถึงแก่นพุทธธรรม ด้วยการประพฤติปฏิบัติบนพื้นฐานความเชื่อในสัมมาทิฐิ มีศีล และดำเนินตามมรรค 8 ความคิดความเชื่อในการใช้ธรรมชาตินี้ เป็นเนื้อหาของงานสร้างสรรค์ ตามแนวทางที่ให้ความสำคัญของป่านี้ สอดคล้องกับแนวทางของการใช้ธรรมชาติ เป็นสิ่งแวดล้อมใจ เพื่อเป็นอารมณ์ของท่านพุทธทาสภิกขุ ที่เน้นย้ำต่อคุณค่าในธรรมชาติ ซึ่งก่อให้เกิดความเจริญงอกงาม ก้าวหน้าในการปฏิบัติธรรมของ ภิกษุ และฆราวาส ผู้ซึ่งเป็นพุทธมามกะ ดังนี้ว่า

“...ธรรมชาติ เป็นที่ตั้งแห่ง กฎเกณฑ์ ความรู้ หรือความจริง ธรรมชาติมีความเป็นปกติ ไม่เป็นเหตุ

ก่อให้เกิด ยั่วยุ ประทุษร้ายให้เกิดกิเลส และความใกล้ชิดกับธรรมชาติ ทำให้ลดละกิเลส อารมณ์ปรุงแต่ง
ความเป็นอัตตา (ตัวกู, ของกู) เพราะธรรมชาติมีความเป็นปกติ ไม่ปรุงแต่งทางวัตถุ...”

(พุทธทาสภิกขุ 2512 , 2513)

ในเรื่องของป่า ท่านให้ความสำคัญต่อการใช้เป็นอารามสำหรับปฏิบัติธรรมว่า
“...ธรรมชาติของป่า มีอิทธิพลบังคับให้มนุษย์ลดอัตตาลง...ป่าจึงเป็นสภาพแวดล้อม ที่ถือเอาเป็น ต้น
เขื่อนการฝึกปฏิบัติธรรม ปฏิบัติใจ เพื่อเข้าถึงความสงบใจ...”

การรู้จักหยุด โดยไปในที่ก่อให้เกิดความสงบใจ ด้วยการพักผ่อนทางจิตใจ เช่นในที่สบาย
ใจอย่าง ภูเขา ทะเล หรือ ที่อื่นไม่เกิดความยั่วยุ ประทุษร้ายความเป็นตน จิตจะอยู่สบาย คือความว่างจาก
ทุกข์-สุข ซึ่งเกิดจากการเสวยวิบากกรรม ซึ่งได้ทำไปแล้ว

การลอยอยู่เหนือปัญหา ความทุกข์-สุข คือ การทำให้ใจสงบเย็น ความสุขสงบใจ ซึ่งหมายถึงความ
สบายใจนั่นเอง

(พุทธทาสภิกขุ : 2513)

วัดป่าตั้งอยู่ห่างไกลชุมชน ตามข้อกำหนดการสร้างวัดตามพระวินัย และโดยมากใช้ภูมิที่
ตั้งอยู่กับป่า หรือภูเขาเป็นที่สัปปายะสำหรับ บำเพ็ญ ปฏิบัติธรรม ขัดเกลาจิตใจ เพื่อการเข้าถึงความรู้
ความจริงในอริยสัจ และเพื่อการบรรลุในโลกุตตรธรรม ตามเป้าหมายสูงสุด คือพระนิพพาน ซึ่งเป็น
ธรรมอันสูงสุด ที่มนุษย์พึงจะเข้าถึงได้ ป่าเขาในประเทศไทย จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อพระภิกษุ ผู้อาศัย
ความสงบสงัดใจ เพื่อความก้าวหน้า ในการบำเพ็ญเจริญภาวนา ดังพระพุทธองค์ทรงให้โอวาทแก่
พระสาวกว่า..

“...ภิกษุผู้หวังความเจริญในธรรม พึงปลีกตนไปโดยลำพังจากหมู่คณะไปอยู่ในป่า...”

(พุทธทาสภิกขุ : พระไตรปิฎก)

หลักการ แนวคิด ความเชื่อ ทางพระพุทธศาสนา โดยมีพระสงฆ์ ผู้เป็นที่พึ่งทางจิต
วิญญาณเป็นผู้ประพฤติปฏิบัติเป็นตัวอย่าง ที่ข้าพเจ้าได้รับอิทธิพลมา และใช้เป็นแนวทางของเนื้อ ใน
การสร้างสรรค์นี้ เป็นเหตุและผล ที่เกิดขึ้นจากความต้องการภายในของตนเองประการหนึ่ง และ
ความเชื่อถือตามแนวทางวัฒนธรรมทางศาสนาประการหนึ่ง โดยมีความมุ่งหมายทางศิลปะ ให้เป็น
สื่อในการเข้าถึงสภาวะ ของความดี ความงาม ความหมาย ซึ่งศิลปินทุกยุคทุกสมัย ใช้เป็นเนื้อหา
ภายนอก และเป็นแรงสะท้อนใจต่อการสร้างสรรค์

2.3 ข้อมูลที่มาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2.3.1 ป่าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ป่าที่เขาใหญ่เป็นอุทยานแห่งชาติ ที่ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญ ใช้ศึกษาเป็นข้อมูลดิบในภาคสนามสำหรับการปฏิบัติงาน โดยศึกษาด้วยการไปสำรวจ ศึกษาด้วยภาพถ่าย และการไปอยู่ร่วมในพื้นที่เพื่อเฝ้าสังเกตในความเป็นธรรมชาติ เป็นธรรมชาติ ซึ่งเป็นต้นเงื่อนให้เข้าใจในธรรมชาติ แล้วนำมาวิเคราะห์สร้างสรรค์

บางช่วงเวลาระหว่างการศึกษายังใช้เป็นที่พักปฏิบัติงานในสถานที่จริงอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อซึมซับเอาความรู้สึกรู้สึกที่ผ่านเข้ามาในส่วนที่มีอาจเห็นรู้สึกได้ด้วยตา เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยภาวะจิตภายใน ซึ่งเป็นแรงขับให้แสดงออกผ่านทางผลงานจิตรกรรมที่ได้กำหนดตามกรรมการหัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสำคัญของป่าเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

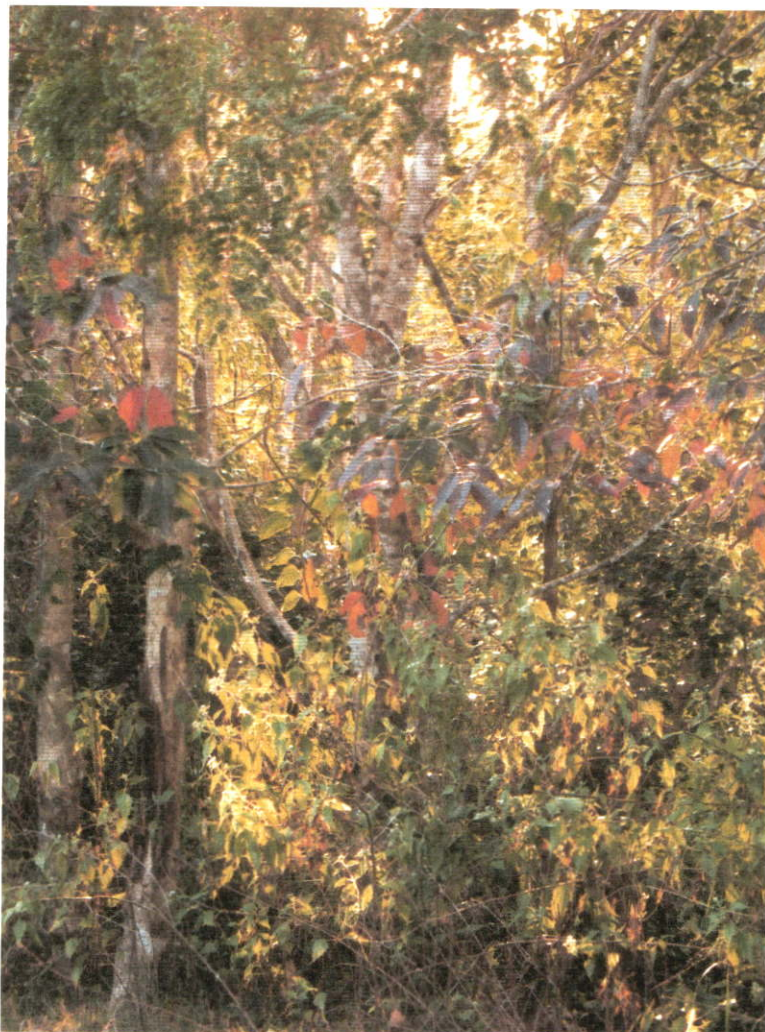
ผืนป่า อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นผืนป่าอนุรักษ์เชิงระบบนิเวศน์ ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้สัตว์ป่า ที่มีความหลากหลายทางระบบนิเวศน์ของชนิดป่า ชนิดของพืชและสัตว์ เป็นแห่งต้นกำเนิดของลำน้ำสำคัญ 6 สาย ที่หล่อเลี้ยง ประชากรในภาคเกษตร และเมืองในที่ราบ ครอบคลุมกินพื้นที่ภาคอีสาน 2 จังหวัดและภาคกลาง 4 จังหวัด

ผืนป่าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นส่วนหนึ่งของผืนป่าดงพญาเย็นเขาใหญ่ ที่อยู่บนเทือกเขาสันกำแพงเป็นผืนป่าบนภูเขาที่กั้นระหว่างภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถานะปัจจุบันอยู่ในความดูแลจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติที่สงวนดูแล อันเป็นผลประโยชน์สาธารณะแก่คนในชาติ โดยกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธ์พืช มีพื้นที่กว้างขวางประมาณ 3,845,000 ไร่หรือ 6,156ตารางกิโลเมตร เป็นผืนป่าขนาดใหญ่ซึ่งยังคงมีความหนาแน่นของต้นไม้ภายในประเทศไทย ลำดับที่ 2 รองลงมาจากทุ่งใหญ่นเรศวร ห้วยขาแข้ง ได้รับการตัดสินใจเป็นมรดกโลกจากคณะกรรมการมรดกโลก องค์การศึกษาวิทยาาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ที่ประเทศแอฟริกาใต้ เมื่อ 14 ก.พ. 2548 เป็น มอมรดกโลก แห่งที่2ของประเทศไทยต่อจาก ทุ่งใหญ่นเรศวร ห้วยขาแข้งซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ UNESCO กำหนดกล่าวคือ มีคุณค่าและศักยภาพของพื้นที่ตามเกณฑ์ Criteria พร้อมกับกำหนดข้อผูกพันตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกโดยภาคี

ผืนป่าเขาใหญ่ เป็นผืนป่าแห่งเดียวทางธรรมชาติ ที่อยู่ใกล้เมืองหลวง ซึ่งมีความสำคัญต่อพลเมืองในเมืองหลวงในการทางใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติ ซึ่งมีองค์ประกอบในความมีคุณค่าในความงามของภูมิทัศน์ในภูมิประเทศ ที่มีภูมิอากาศที่เย็นสบายเฉลี่ยตลอดปี ประมาณ 23 องศาเซลเซียส ซึ่งเหมาะแก่การพักผ่อน ดังนั้นคนในเมืองซึ่งดำเนินชีวิตอยู่ในเมืองหลวงที่ต้องเผชิญกับภาวะอารมณ์ความเครียด และปัญหานานับการอันเกิดความเป็นอยู่ที่แออัดคับคั่ง เร่งรีบแข่งขัน วุ่นวายสับสนในสภาพของความเป็นเมือง ป่าเขาใหญ่จึงเป็นรมณีสถานหรืออุทยานทางธรรมชาติซึ่งมีชีวิต เป็นประโยชน์สำหรับการพักผ่อนเพื่อคลายความทุกข์ในปัญหาของคนเมืองได้

ภาพที่ 2.1 แสดงสภาพแสง-เงา ทิศทางแสง-สี และบรรยากาศในยามสายของป่าเขาใหญ่

ภาพที่ 2.2 แสดงสภาพแสง - เงาในรูปทรงของต้นไม้เวลาบ่าย ซึ่งมีความเข้มของแสงและเงาในช่วงเวลาบ่าย ของพื้นที่ป่าเขาใหญ่

ภาพที่ 2.3 แสดงสภาพแสง-เงาของต้นไม้ใหญ่ ที่ตกกระทบบนพื้นที่ของป่าเขาใหญ่ ในมุมย้อนแสง ของป่า

ภาพที่ 2.4 แสดงสภาพแสง-เงา ของรูปทรงต้นไม้ ที่ตกกระทบลงบนพื้น ซึ่งซับซ้อนด้วยใบไม้ที่ผลัดใบในช่วงเวลาบ่าย ที่ป่าเขาใหญ่

ภาพที่ 2.5 แสดงสภาพแสง-เงาของต้นไม้สูงในป่าเขาใหญ่ ที่ตกกระทบลงบนทางเดินเท้าเป็นเงาของต้นไม้ในมุมมองระยะใกล้

2.4 อิทธิพลด้านเนื้อหาที่ได้รับจากศิลปินไทยและศิลปินต่างชาติ

ผู้เขียนสร้างสรรค์ผลงานขึ้นตามแนวคิด ธรรมชาตินิยม ใช้สื่อภาพทางธรรมชาติ ซึ่งมีเนื้อหาจากป่า โดยใช้แนวเรื่องแสงและสีของบรรยากาศในป่าเป็นแนวทางการสร้างสรรค์ ศิลปินที่ให้อิทธิพลต่อการแสดงออกของผู้เขียนที่นำมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบจัดกลุ่ม และอยู่ในแนวทางเดียวกัน ซึ่งเป็นผู้นิยมให้ความสำคัญต่อการใช้ธรรมชาติเป็นสิ่งคลุ้ใจให้สร้างสรรค์ผลงานคือ

2.4.1 ผลงานของอาจารย์ปิยวัฒน์ มังกรวงศ์ ผลงานชื่อ Evergreen Forest, 2003 (ภาพประกอบที่ 2.6)

อัตตลักษณ์ในผลงานของศิลปิน

ศิลปินเป็นผู้ที่ชื่นชอบในธรรมชาติ ใช้เนื้อหาจากเรื่องของป่า ซึ่งเป็นป่าพื้นที่เขาใหญ่ แนวเรื่องเป็นเรื่องของสี และแสง ในความเป็นสีของต้นไม้ พืชพันธุ์ ซึ่งเป็นสภาวะทางธรรมชาติที่ปรากฏขึ้นจริงในป่า รูปแบบของการแสดงออกมีลักษณะเป็นการแสดงออกในแนวสังคมนิยม คือความจริงหรือความเหมือนจริง และใช้เทคนิคในการแสดงออกด้วยสีน้ำมันบนกระดาษ เป็นวัสดุในการประกอบผลงาน ซึ่งรองรับความรู้ ความสามารถในการแสดงออกทางเทคนิคได้อย่างงดงาม

คุณค่า ความหมายที่แสดงออกในผลงาน

ศิลปินท่านนี้เลือกแสดง สี เป็น วรรณะ ในบรรยากาศของสีเขียว และใช้กลุ่มในสีเหลืองเขียวเป็นจุดเน้นที่ กระจายเป็นหย่อมๆ จากค่าสีที่จัดและค่าน้ำหนักสีประสานอ่อนแก่ ตามที่ศิลปินต้องการ โดยมีโครงสร้างของต้นไม้ที่ถูกจัดระเบียบจังหวะของช่องไฟ ความเป็นสีของกลุ่มใบพืชที่ถูกแสงกระทบในป่า เป็นสภาวะของธรรมชาติที่ปรากฏขึ้นในป่า ภายใต้อิทธิพลของสีเขียว ส่วนที่เป็นแสงกระทบและเงาภายในป่า

ความรู้สึกความงามที่เกิดจากจิตใต้สำนึกของมนุษย์ ที่เมื่ออยู่ในป่าแล้ว ซึ่งแวดล้อมไปด้วยเงา แล้วย่อมต้องการสิ่งตรงข้ามคือแสงที่ลอดลงมาจากในป่าส่องลอดคกกระทบใบไม้กลุ่มของใบไม้และพื้นดิน

ความรู้สึกเช่นนี้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ ตามความรู้สึก ด้านจิตวิทยา ซึ่งเกิดจากสัญชาตญาณ (Penonema subconscious) : น.ณ.ปากน้ำ : 2541

การจัดภาพในองค์ประกอบภาพ

ศิลปินจัดองค์ประกอบภาพในลักษณะการจัดรูปทรง ในแนวระนาบให้ค่าอ่อน-แก่ ในสีเขียว สีเหลือง-เขียว สีเหลือง ประสานและเปลี่ยนค่าอ่อนแก่ ได้อย่างนุ่มนวล ประกอบกับ การใช้รูปทรง โครงสร้างของต้นไม้ ขนาดเล็กใหญ่ และทิศทางเคลื่อนไหวของทิศทางแสง สร้างความขัดแย้ง หรือประสานกันได้อย่างมีชีวิต

การสร้างสรรค์ผลงานของศิลปินท่านนี้

สร้างผลงานขึ้นบนพื้นฐานของสภาพความจริงที่มีอยู่ในป่า อันแฝงไว้ด้วยปรัชญา ความ- กิด เรื่องความมีชีวิตของพืช อันเปรียบเสมือน โครงสร้างทางสังคม ที่อยู่รวมกันทั้งในแบบที่มีปฏิสัมพันธ์ เจริญสร้างสรรค์ โดยพึ่งพาอาศัยแบ่งปัน เชื่อมโยงประสานประโยชน์ เกิดแต่ความต้องการที่ว่าง และแสง อันเป็นสิ่งจำเป็น ให้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้

สิ่งที่ข้าพเจ้าได้รับอิทธิพลจากศิลปินท่านนี้ คือ ได้เนื้อหาจากพื้นที่ป่าเขาใหญ่ เช่นเดียวกัน และมีแนวคิด ในการแสดง สีเป็นวรรณะ ใช้สีของแสง เป็นจุดสนใจของเรื่องเป็นหลัก ส่วนใน ผลงานของข้าพเจ้า มุ่งแสดงแสงที่เกี่ยวข้องกับ สี-แสง-เงา ตามช่วงเวลา สีที่เปลี่ยนไป ตามสภาพของ บรรยากาศ และให้ความสำคัญกับสภาพเงา ที่เกิดขึ้นพร้อมๆกับแสง ที่ตกกระทบ ลงบนพื้น เป็น สำคัญ

2.4.2 ผลงานของ Claude Monet (1840-1926)

Claude Monet เป็นจิตรกรในกลุ่มสมาชิกรุ่นแนวหน้า ของกลุ่มศิลปะอิมเพรสชันนิสม์ (ลัทธิความประทับใจ หรือลัทธิธรรมชาตินิยม) ศิลปินผู้นี้สร้างสรรค์ผลงานโดยใช้เนื้อหา ในการ แสดงออกหลายเนื้อหา เช่น ทิวทัศน์บึง, ทะเล, หุ่นนั่ง, การพักผ่อนในสวนสาธารณะ, สวน, สระ เป็นต้น แนวคิดและแนวทางที่โดดเด่น ของการแสดงออกในจิตรกรรม คือการค้นหา ความแตกต่าง และการเปลี่ยนแปลง ของบรรยากาศในช่วงเวลา เช้า สาย เย็น บ่าย เย็น เป็นความเปลี่ยนแปลงของ บรรยากาศโดยอารมณ์ในสี โดยใช้เทคนิคสีน้ำมันบนผ้าใบ

ผลงานของ Cluade Monet ที่นำมาเปรียบเทียบ วิเคราะห์ จัดกลุ่มกับแนวทางของข้าพเจ้า คือ ภาพที่ชื่อ Jardin de Giverny, 1917 (ภาพประกอบที่ 2.7)

อัตตลักษณ์ในผลงานของศิลปิน

ผลงานของศิลปินชั้นนี้ สร้างขึ้นในยุคท้ายๆของชีวิต ซึ่งเป็นวัยที่มีอายุมากแล้ว ศิลปินใช้ เนื้อหาจากธรรมชาติ คือ สวนและสระ เป็นเนื้อหาในการแสดงออก เทคนิคในการแสดงออก เป็นสี น้ำมัน ด้วยวัยที่มากขึ้น ศิลปินถ่ายทอดในรูปทรงอย่างง่ายๆ จนเกือบจะดูเป็นภาพทางนามธรรม แต่ เพราะความเชี่ยวชาญในการใช้สีของบรรยากาศ ที่มีเรื่องของแสงและเงา สีของอากาศในเงา ที่ แวดล้อมแสง ในฉากระยะหลังของภาพ และแสงสะท้อนที่กระจายอยู่ทั่วภาพ ทำให้จับแสงสีเหลือง ในภาพให้เด่นชัด เป็นคู่ขัดแย้งของสีในเงาได้อย่างดีเยี่ยมต่อการจัด โครงสีภาพ

การจัดโครงสร้างสีภาพที่น่าสนใจนำมาใช้ได้อย่างงดงามเช่นนี้ เป็นภาพที่มีชีวิต

Claude Monet ให้ความสนใจในเรื่องแสงที่ตกกระทบลงในสวนป่า ซึ่งเป็นฉากหลัง และ ระยะหน้าเป็นแสง ของสีสะท้อน เป็นการสร้างภาพที่ให้ความสำคัญของระยะหน้า ซึ่งเป็นที่ว่าง ทำให้เกิดความลึก ด้วยรูปทรงของขอบสระ

ผู้เขียนได้รับอิทธิพลจากผลงานของClaude Monetในกลุ่มภาพซึ่งเขียนขึ้น ในช่วงปลายของ

ชีวิต เป็นภาพที่ศิลปินปล่อยให้อารมณ์พวยพุ่งออกมาอย่างมีอิสระ โดยมีได้ดัดขัดในรูปทรง และความถูกต้องเป็นจริงในธรรมชาติ อาศัยเพียงสี ฝีแปรง สร้างรูปทรงขึ้นอย่างง่ายดาย เป็นอิสระ เป็นแนวทางการแสดงออก ที่ใช้อารมณ์ความรู้สึกตอบโต้กับธรรมชาติอย่างตรงไปตรงมา

สรุป

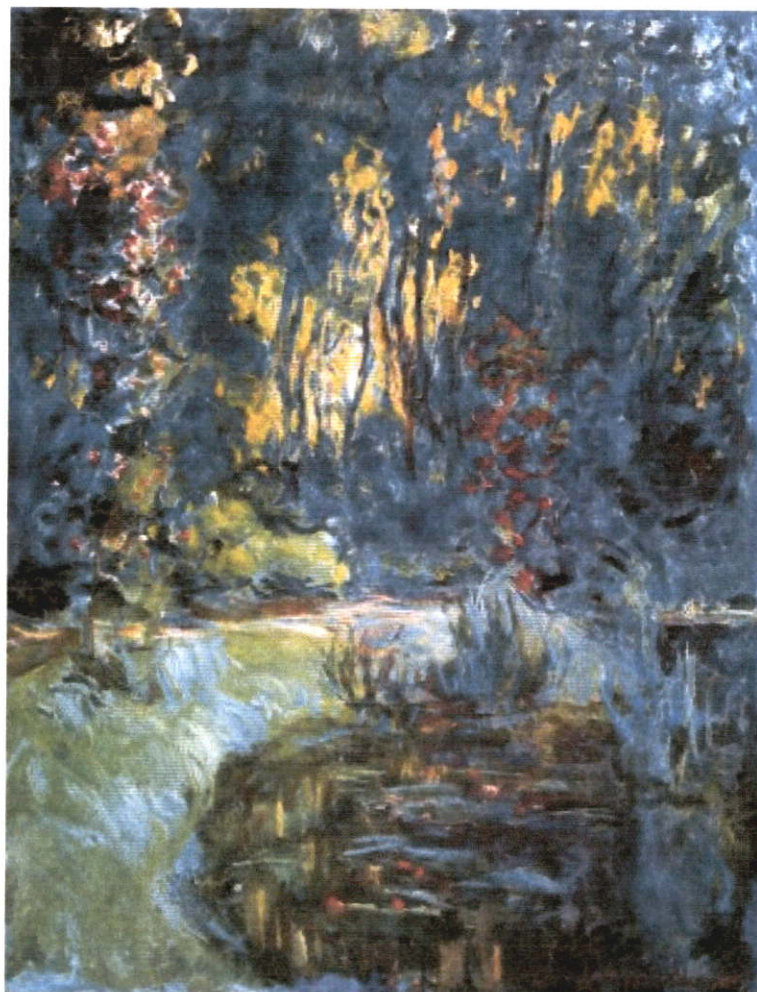
การสร้างสรรค์ผลงาน ของผู้เขียนจัดอยู่ในกลุ่มธรรมเนียม มีแรงบันดาลใจจากเนื้อหาของป้าบนภูเขา ใช้รูปแบบแนวทาง การแสดงออกแนวศิลปะ แบบกึ่งนามธรรม อัดดัดลักษณะ ในผลงาน อาศัยรูปแบบเทคนิคและเนื้อหาภายใน เป็นอารมณ์ความรู้สึก ที่เกี่ยวข้องกับ แสง-เงา-สี และรูปทรง มีสาระสำคัญในลักษณะผิว ที่อาศัยเทคนิควิธีการ การสลัด ปาด ป้าย ขูด และความซับซ้อนของการใช้สี มีความมุ่งหมายค้นหาความงาม ความหมายในธรรมชาติ ซึ่งมีแรงผลักดันจากความต้องการภายใน ของตนเอง เนื้อหา คือ องค์ประกอบทางนามธรรมและทัศนธาตุ

ภาพผลงาน อาจารย์ปิยวัฒน์ มังกรวงศ์

ภาพที่ 2.6 ชื่อภาพ ป่าดงดิบ
ขนาด 56 x 76 cm.
เทคนิค สีน้ำมันบนกระดาษ
ปีที่สร้าง 2003

ภาพผลงาน Claude monet

ภาพที่ 2.7 ชื่อภาพ Jardin de Giverny
ขนาด -
เทคนิค สีน้ำมัน
ปีที่สร้าง 1917

บทที่ 3

วิธีดำเนินการสร้างสรรค์

ศิลปกรรม คือ สิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น แสดงออกถึงความต้องการจำเป็นภายใน มีวัตถุประสงค์การสร้าง อันมีสาเหตุจากความเชื่อ ความคิด อันมีต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับประสบการณ์ การรับรู้ทางสังคม วัฒนธรรม จริยธรรม โดยตอบสนองกับอารมณ์ความรู้สึกภายใน การสร้างสรรค์งานศิลปะได้นำเอารูปทรง คือ องค์ประกอบทางรูปธรรม เนื้อหา องค์ประกอบทางนามธรรม ทักษะต่างๆ มาประกอบกันจนเกิดเป็นภาพที่สามารถสื่อความหมายตามความคิด มีลักษณะเฉพาะในบุคลิกภาพ มีสารประโยชน์ในคุณค่า ซึ่งนำไปสู่การรับรู้ของผู้ดู เพื่อเข้าถึงสิ่งอันเป็นเป้าหมายที่ผู้สร้างต้องการทั้งกับประโยชน์ตน และประโยชน์สังคม

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนั้น ผู้สร้างจะต้องสามารถถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์ของตนเองออกมาสื่อความหมายไปสู่ผู้ดู โดยผู้สร้างจำเป็นต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในสิ่งที่ทำ โดยผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ และเลือกสรร กรรมวิธีที่เหมาะสมในการประกอบผลงานอันเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการสร้างสรรค์ผลงานดังนี้

3.1 กระบวนการและขั้นตอนการสร้างสรรค์

3.1.1 การหาข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ ข้าพเจ้าจำกัดขอบเขตในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยเข้าไปศึกษาเรียนรู้ รับสัมผัสในสถานที่จริง พร้อมกับศึกษาโดยการบันทึกภาพในแง่มุมต่างๆของสภาวะทางธรรมชาติ เช่น มิติของแสงที่ตกกระทบลงในป่า ช่วงเวลา และฤดูกาลที่ปรากฏ สภาพของภูมิทัศน์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาล เป็นต้น ในช่วงแรกๆของการเก็บข้อมูล เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและแนวเรื่องของสี ซึ่งนำไปใช้วิเคราะห์สร้างสรรค์ในแบบทิวทัศน์มุมกว้าง ต่อมาเมื่อกำหนดขอบเขตของรูปแบบที่จะแสดงออกชัดเจนแล้ว เลือกเก็บเฉพาะภาพมุมมองระยะใกล้ ซึ่งนำไปเป็นผลต่อกรรมวิธีสร้างที่เลือกเน้นลักษณะผิว และอารมณ์ที่เกิดขึ้นภายในของการสร้างสรรค์ผลงานจริง

3.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารสภาพแวดล้อม และประสบการณ์จากการได้รู้ได้เห็นในการให้ความสำคัญกับเรื่องป่า และผลกระทบจากการบุกรุกทรัพยากรทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นโทษต่อมนุษย์ รวมทั้งหลักแนวคิด เหตุผลของการใช้ประโยชน์จากป่า เพื่อวัตถุประสงค์ของการเป็นสิ่งแวดล้อมของพระอารามในพระพุทธศาสนา ความเชื่อมโยงของธรรมชาติ ที่ส่งผลกระทบต่อมนุษย์ในทางภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง สารประโยชน์ของต้นไม้ ที่นำไปใช้ลดความร้อน ฟอกอากาศ และเพิ่มออกซิเจนแก่คนในเมือง เป็นต้น

3.1.3 การสร้างภาพร่างเมื่อรวบรวมข้อมูลต่างๆ ทั้งส่วนของแนวความคิด และข้อมูลดิบอันเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์จากการไปสัมผัสอย่างลึกซึ้งแล้ว ได้กำหนดรูปแบบแนวทาง ซึ่งเป็นโครงร่างทางความคิดโดยศึกษาด้วยภาพร่างขึ้น ด้วยภาพร่างสี หรือภาพร่างขาว-ดำ หรือกรรมวิธีต่างๆ

ที่จะได้มาซึ่งภาพร่างต้นแบบที่เหมาะสม และเพื่อความมั่นใจก่อนลงมือปฏิบัติสร้างสรรค์เป็นผลงานจริง เช่นการปรับปรุงแบบจากภาพต้นแบบ ภาพถ่าย ซึ่งเกิดจากความประทับใจ และได้มาจากการบันทึกภาพของตนเอง แล้วตกแต่งดัดแปลงให้เกิดความเหมาะสมในเทคนิควิธีการแสดงออกในเชิงกึ่งนามธรรม (ภาพประกอบที่ 3.2)

ช่วงแรกๆ ในผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ ได้ศึกษาวิเคราะห์ภาพร่างจากแง่มุมต่างๆ ซึ่งค้นหาแนวทางอันนำมาซึ่งความตรงและเหมาะสมต่อการแสดงออกโดยสร้างภาพร่างเป็นภาพสี (ภาพประกอบที่ 3.1,3.2) ผ่านกระบวนการวิเคราะห์หาเหตุผล และความหมาย ก่อนสร้างเป็นผลงานจริง ในโครงการศิลปนิพนธ์ ชุดที่ 1

การสร้างภาพร่างในชุดถัดๆมา เลือกวิธีการสร้างภาพร่างด้วยภาพขาว - ดำ (ภาพประกอบที่ 3.3-3.8)ซึ่งตรงกับอารมณ์ความหมายภายใน ซึ่งเกี่ยวข้องกับแสง-เงา ค่าน้ำหนักในผลงานสำหรับการวางแผนก่อนสร้างผลงานจริงได้ดีที่สุดและใช้วิธีดังกล่าวในชุดผลงานภาพร่าง โครงการศิลปนิพนธ์ใน ชุดที่ 3 (ภาพประกอบที่ 3.3-3.8)

การดำเนินการสร้างภาพร่าง เป็นการศึกษาความหมาย คุณค่า ซึ่งเป็นภาพต้นคิด ก่อนจะพัฒนาเป็นผลงานสมบูรณ์ จำเป็นต้องปฏิบัติจำนวนมาก แล้วคัดสรรเพื่อให้ได้แบบที่มั่นใจ และเป็นไปในแนวทางของกรอบที่กำหนดไว้และเพื่อเป็นการประเมินคุณภาพเบื้องต้น

3.1.4 การสร้างสรรค์ผลงานจริง เมื่อผ่านกระบวนการวิเคราะห์ และคัดเลือกผลงานภาพร่างที่ดีที่สุดแล้ว ในขั้นต่อมาต้องนำไปสร้างสรรค์เป็นผลงานจริงโดยการเตรียมเฟรม และขยายภาพร่างต้นแบบลงบนเฟรมผ้าใบ ที่มีขนาดเหมาะสมต่อคุณค่าทางความงาม ซึ่งจะปรากฏภายหลังขนาดที่ผู้เขียนเลือกใช้ในชุดศิลปนิพนธ์ชุดนี้ มีขนาดภาพที่ถูกจำกัดในความเหมาะสมของการแสดง-แสดงออก และเทคนิคของการสร้างสรรค์ กล่าวคือ มีขนาดของชิ้นงานอยู่ระหว่าง 145-180 x 160-300 cm. ทั้งนี้มีข้อจำกัดของการควบคุมผลงาน ทางจิตรกรรมในการวิชัยของการแสดงออกในผลงาน โดยการวางเฟรมในแนวราบกับพื้น และปฏิบัติการใช้เทคนิคการสลัด ปาดป้ายลงชิ้นงาน ขณะที่ต้องเดินไปรอบๆผลงาน ตามการควบคุมทิศทางเทคนิคในองค์ประกอบภาพ ข้อจำกัดในขนาดดังกล่าว เป็นผลให้ถูกควบคุมขนาดของภาพที่เหมาะสม ต่อการแสดงออกและเพื่อให้เกิดผลต่อความสมบูรณ์ของผลงาน

การขยายภาพผลงานลงบนเฟรมใช้วิธีขยาย โดยการตีตารางในภาพร่าง และตารางขยายบนเฟรม จากนั้นขึ้นโครงร่างของภาพตามองค์ประกอบในภาพร่างอย่างง่ายๆ โดยดินสอสีหรือชอล์คสีแล้วขึ้นโครงสีภาพจากค่าอ่อนแก่ของสีที่กำหนดเป็นสีของแสง สีของเงา และสีของพื้นที่อยู่ในเงารวมๆ กับโครงสร้างขององค์ประกอบภาพ ซึ่งมีลักษณะของเส้นที่จำต้องมีการขึ้นรูปครั้งแรก จากนั้นเป็นการเพิ่มค่าน้ำหนัก และรายละเอียดในภาพ ตามความเหมาะสมและความจำเป็นเกิดขึ้น โดยความรู้สึก ซึ่งประกอบด้วยความมีเหตุผล

เทคนิควิธีในการเพิ่มค่าน้ำหนักของภาพ ในขั้นตอนการตกแต่งทางโครงสร้าง เป็นการควบคุมค่าน้ำหนักของสีโดยวิธีการ สลัด ปาดป้ายและสีทับซ้อนสีโดยเครื่องมือปาดกระจก ฝีแปรง

ขนาด 3-4 นิ้ว ที่แสดงระยะ หรือ มิติใกล้-ไกล ลึก-ตื้นในภาพ เป็นสิ่งที่ต้องแสดงออกให้ปรากฏในเทคนิคทางจิตรกรรม

วิธีการสร้างสรรค์ที่ข้าพเจ้าเลือกตามแนวทางศิลปะ แบบกึ่งนามธรรมที่ตัดทอนตัดแปรงรูปทรงทางธรรมชาติ เป็นเทคนิคที่แสดงออกถึงสภาวะอารมณ์ ผ่านวิธีการใช้ฝีแปรงขนาดใหญ่ มีความเป็นอิสระในการปาดป้าย หยด สลัก และการควบคุมน้ำหนักในกลุ่มรูปทรงด้วยการปาดค่าสีที่ทับซ้อนด้วยด้วยเครื่องมือปาดน้ำฝน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่นำมาใช้กับการควบคุมสี ให้เป็นไปตามต้องการ เหมาะสมกับการใช้สีอะคริลิก ซึ่งมีคุณลักษณะของสีแบบโปร่งแสง สามารถทำให้เป็นผลดีในภาพแสดงมิติระยะหน้า ความซับซ้อนของลักษณะผิว ในการแสดงผลของระยะหน้าในภาพที่ข้าพเจ้ามุ่งเน้นแสดงสาระทางความงาม

การสร้างสรรค์ผลงานได้ผ่านกระบวนการสร้างค้นหา และมีพัฒนาการต่อเนื่องระยะแรกก่อนการสร้างสรรค์ผลงานในชุดโครงการศิลปนิพนธ์ ข้าพเจ้าได้ศึกษา วิเคราะห์ หาแนวทางการสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดแนวทางความชัดเจนขึ้น โดยค้นหาเทคนิควิธีการรูปแบบที่เหมาะสมต่อการแสดงออกในเนื้อหาของป่า มีลักษณะเป็นมุมมองของป่าระยะใกล้ มีแนวเรื่องของแสงที่ตกกระทบลงในส่วนของพื้น ที่ปรากฏขึ้นในป่าพร้อมๆกับการค้นหาเทคนิควิธีของการสร้างลักษณะผิวในส่วนของพื้นดิน ซึ่งต่อมาเป็นผลให้นำไปใช้ได้เหมาะสมในผลงานชุดโครงการศิลปนิพนธ์

3.2 การสร้างสรรค์ผลงานชุดโครงการศิลปนิพนธ์

การสร้างสรรค์ผลงานชุดโครงการศิลปนิพนธ์ เป็นการสร้างสรรค์ตามกรอบการกำหนดหัวข้อเรื่อง “แสงและสีของบรรยากาศในป่า” โดยศึกษาเพิ่มเติมในแหล่งข้อมูลด้วยการไปสัมผัสในแหล่งที่ตั้งบ่อยครั้ง เพื่อศึกษาในแง่มุมต่างๆ เช่น สภาพของแสงสีที่เกิดขึ้นในป่าในสภาพของภูมิประเทศของป่าบนหลังเขาและป่าในที่สูงของป่าเขาใหญ่ ได้ค้นพบว่าสภาพแสง สภาพของป่าภูมิประเทศของที่ต่ำและที่สูงแตกต่างกัน ตลอดทั้งแสงและเงาซึ่งเป็นความประทับใจจากป่าซึ่งมีทิศทางแตกต่างกันและที่ว่างในป่า ซึ่งเป็นลักษณะของที่ว่างภายในที่ถูกปกคลุมด้วยพืชขนาดใหญ่ แสงและเงาของต้นไม้ขนาดใหญ่ที่ตกทอดลงมายังพื้นดิน ความสงบเย็นของภูมิอากาศของที่ตั้ง ในช่วงเวลากลางวันที่มีอากาศและความสดชื่นทำให้สบายใจ รวมทั้งสรรพสัตว์ที่อาศัยอยู่ในป่าเสมือนบ้านที่พักผ่อนและดำรงชีพหากินในช่วงเวลากลางวัน สิ่งเหล่านี้เป็นความมีชีวิตที่ดำรงชีวิตเป็นปกติ เป็นสิ่งที่โน้มน้าวจิตใจ ให้เข้าถึงความสงบใจและความเย็นกาย เป็นสิ่งที่ไม่ก่อความทุกข์ร้อนใจ ความวิตกกังวลเป็นความแตกต่างจาก การดำรงชีวิตที่รีบเร่งแข่งขัน แข่งแย้งและเบียดเบียน เช่นการดำเนินชีวิตในเมืองหลวง

ระหว่างการพัฒนาผลงานศิลปนิพนธ์ ด้วยการสร้างสรรค์ผลงานนี้ ได้ศึกษาเพิ่มเติมจากข้อมูลเอกสารเพิ่มมากขึ้น เป็นหลักให้ย้าหาเหตุผลในการสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดของการใช้ธรรมชาติ เป็นสิ่งแวดล้อมใจให้ใจสงบลดละความเป็นตน ซึ่งมีอิทธิพลต่อแนวคิดของการสร้างสรรค์ในศิลปนิพนธ์ในชุดนี้ จนมีผลให้เกิดแนวคิดเนื้อหาแนวเรื่อง และความสมบูรณ์ทาง

เทคนิคได้เป็นผลชัดเจน และได้ปฏิบัติเป็นผลงานต่อเนื่องมีพัฒนาการเป็นจำนวน 8 ชิ้น

3.2.1 กระบวนการขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานชุดโครงการศิลปนิพนธ์

ผลงานชิ้นที่ 1 ชื่อภาพ “ ยามเย็น ” ขนาดผลงาน 145 x 160 cm. เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ (ภาพประกอบที่ 3.8)

ผลงานนี้มีเป้าหมายแสดงความประทับใจจากแสง-เงาในยามเย็น ซึ่งแสงสีของพระอาทิตย์มีแสงสีเหลืองส้มจ้า โครงสีของภาพเป็นวรรณะสีเหลืองส้ม และสีของแสงเงาด้านตรงข้ามกับแสงโครงสร้างขององค์ประกอบภาพ เป็นกลุ่มต้นไม้ ใบไม้ กิ่งก้านของต้นไม้และเถาวัลย์ ได้จัดรูปทรงมีความง่าย โดยตัดทอน ให้รูปทรงเหลือเพียงกลุ่มสีอันประกอบด้วย โครงสร้างของรูปทรงต้นไม้ ค่าอ่อนแก่ของสีที่แสดงระยะด้วยขนาดความลึก และมิติที่เกิดขึ้นในรูปทรง และรายละเอียดจากที่แปรงจากการสลัด ควบคุมขนาดและทิศทางที่เป็นไปตามลักษณะของการมองย้อนแสง

ในผลงานชิ้นนี้มุ่งแสดงกำลังของแสงซึ่งเป็นความงามในยามเย็น มีปฏิสัมพันธ์กับป่าอันหมายถึงกลุ่มพืชหรือสังคมพืชซึ่งอยู่ร่วมกันอย่างมีความหมาย

ผลงานชิ้นที่ 2 ชื่อภาพ “ กลางไพร ” ขนาดผลงาน 160 x 180 cm. เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ (ภาพประกอบที่ 3.9)

ผลงานชิ้นนี้มีแนวคิดเรื่องแสงที่เป็นกำลังอำนาจ เป็นสิ่งจำเป็นต่อพืชพันธุ์ ลำแสงของพระอาทิตย์ที่สาดส่องกระจายมาจากทิศทางข้างบน ซึ่งอยู่เหนือป่าขึ้นไป เหล่าพืชหรือสังคมพืชอยู่กันหนาแน่นต่างยึดต้นขึ้นรับแสง

ในผลงานชิ้นนี้มุ่งแสดงในมิติสีของป่า และแสงที่ปรากฏในป่า มีโครงสร้างภาพเป็นวรรณะสีเขียว สิ่งที่เป็นลักษณะพิเศษในผลงานคือ อากาศที่แสดงด้วยสีของแสงสะท้อนที่ตกกระทบในพืชแสงที่ตกกระทบลงในป่ามีทิศทางที่ส่องจากด้านบนของภาพ ลำแสงกระจายออกไปเป็นปริมาตร

ผลงานชิ้นที่ 3 ชื่อภาพ “ สูงสว่าง ” ขนาดผลงาน 160 x 180 cm. เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ (ภาพประกอบที่ 3.10)

แนวคิดในผลงานแสดงเรื่องแสง ที่ตกกระทบลงบนป่าบนเขาสูง ที่ถูกจำกัดด้วยปริมาณตำแหน่งและความเข้มของแสงมุ่งเน้นแสดงอารมณ์ความรู้สึกของแสงเงาดันไม้ใหญ่ ในทิศทางแบบย้อนแสง มีความลึกให้ความสำคัญในระยะหน้า ซึ่งมีลักษณะของพื้นผิวเป็นสาระสำคัญ แสงที่สาดลงมาจากข้างบนตกกระทบพื้นเป็นหย่อมๆ เป็นแสงที่ผ่านลอดจากเงาดันไม้เบื้องบน ปฏิกริยาของแสงและเงา สร้างความรู้สึกเร้าอารมณ์ให้รับรู้ในสิ่งที่มีความนิ่ง และสิ่งที่มีความเคลื่อนไหวในทางตรงกันข้ามก่อให้เกิดความมีชีวิตชีวาในภาพ

ในผลงานชิ้นนี้เป็นการกำหนดบทบาทของแสงและเงาในป่าที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างพื้นดินกับพืช ความมีอิสระในการแสดงออกในลักษณะผิวในส่วนของพื้นดิน ซึ่งก็คือปฐมเหตุแห่งความเป็นที่ตั้งดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิต

ผลงานชิ้นที่ 4 ชื่อภาพ “สงบนิ่ง” ขนาดผลงาน 180 x 190 cm. เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ (ภาพประกอบที่ 3.11)

แนวคิดในผลงาน คือ ความต้องการที่ว่างในระนาบหน้าของภาพ แสดงเป็นจุดเน้นความหมาย โดยเพิ่มรูปทรงในระนาบหน้าเป็นก้อนหิน หมายถึงความสงบ เลือกแสดงทิศทางของแสงและเงาของต้นไม้ ในแบบมุมมองลักษณะย้อนแสง ความรู้สึกของภาพโดยรวมให้ความสงบมั่นคง โครงสร้างของภาพกำหนดให้เห็นเป็นโครงสร้างที่นุ่มนวล แสดงจุดสนใจในแสงระยะกลางของภาพ ซึ่งเป็นที่ว่างภายในป่า

ผลงานชิ้นนี้ มีโครงสร้างขององค์ประกอบภายใน ลักษณะง่ายๆมีจุดเน้นที่การแสดงแสงและเงาของต้นไม้ใหญ่ ที่ตกทอดทาบลงบนพื้นยื่นมาข้างหน้าเป็นพลังของธรรมชาติ ซึ่งมีจิตวิญญาณในความหมายของความเป็นป่า และสร้างความรู้สึกในการเห็น การรับรู้จากสิ่งที่อยู่ข้างหน้ากับสิ่งที่เห็น โดยไม่ปรากฏรูปทรงจากข้างหลัง

ผลงานชิ้นที่ 5 ชื่อภาพ “เงาสูง” ขนาดผลงาน 160 x 180 cm. เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ (ภาพประกอบที่ 3.12)

ผลงานชิ้นนี้ลดความสำคัญของต้นไม้ลง โดยไม่แสดงควมมีลำต้นจากสิ่งที่ปรากฏเห็น แต่เห็นได้จากเงาที่ทับลงพื้นดินใน ลักษณะของเงาที่ยื่นมาข้างหน้าแสง และเงาทำหน้าที่ประสานกันตามลักษณะของเงาที่ยื่นมาข้างหน้า แสงและเงา ทำหน้าที่ประสานกันตามลักษณะทิศทางแสง ซึ่งเป็นต้นกำเนิด ให้ความสำคัญของแสงที่เกิดขึ้นในเวลาช่วงเย็น มิติของแสงที่เกิดขึ้นจากระยะใกล้ไกลเป็นสิ่งสร้างให้เกิดความลึก สิ่งที่ให้ความสำคัญในผลงานชิ้นนี้ คือ แสงและเงา ในระนาบหน้า ซึ่งมีความหมายเป็นเงาของต้นไม้ใหญ่ในป่าที่มีความสูงใหญ่มีพลังชีวิต ซึ่งมีปรากฏเห็นได้เพียงเงา ตัวรูปทรงของต้นไม้จริงมิได้ปรากฏแต่อยู่ลึกเข้าไปในป่า ทิศทางแสงเงาที่ใช้เป็นแนวเฉียงเพื่อให้เกิดพลังความเคลื่อนไหวความมีชีวิต

ผลงานชิ้นที่ 6 ชื่อภาพ “มองหน้าแลหลัง” ขนาดผลงาน 180 x 190 cm. เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ (ภาพประกอบที่ 3.13)

ในผลงานชิ้นนี้ให้ความสำคัญของแสงระยะหลังและเงาระยะหน้า ซึ่งจัดโครงสร้างภาพอยู่ในบรรยากาศของแสง - เงาในเวลาเที่ยง ให้ความรู้สึกดังเช่น เมื่อนุชอยู่ภายในป่าที่ปกคลุมด้วยเงาเมื่อมองออกไปสู่ที่แจ้ง เห็นแสงที่ตกกระทบบนเบื้องหน้า มีทิศทางของแนวพื้นดินเชื่อมตำแหน่งบริเวณแสงที่ตกกระทบบนฉากหลังของป่า และมีทิศทางแสงจากแหล่งแสงคือ แสงพระอาทิตย์ด้านขวามือบน ผลงานชิ้นนี้ มุ่งแสดงสาระสำคัญของที่ว่างภายใน คือส่วนที่ว่างที่เกิดจากแสงตกกระทบบนพื้นดิน ผ่านลอดลงตามแนวลำต้นของต้นไม้ ในส่วนของลักษณะผิวใช้เทคนิคในฝีแปรงอย่างอิสระ และควบคุมสีในเงาของระยะหน้า ให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกในความเป็นเงาที่ปกคลุมอยู่รอบๆตัว ด้วยโครงสร้างเป็นสีม่วงคราม

แสงและเงาในองค์ประกอบภาพของผลงานชิ้นนี้ เป็นแสง-เงาที่เกิดขึ้นจากความรู้สึกภายใน เป็นแสงแสง-เงาที่ถูกปรุงแต่งขึ้นเพียงอาศัยสิ่งที่ปรากฏเห็นในธรรมชาติเป็นแนวทางค้นคิดเท่านั้น

ผลงานชิ้นที่ 7 ชื่อภาพ “ อริยมรรค ” ขนาดผลงาน 180 x 190 cm. เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ (ภาพประกอบที่ 3.14)

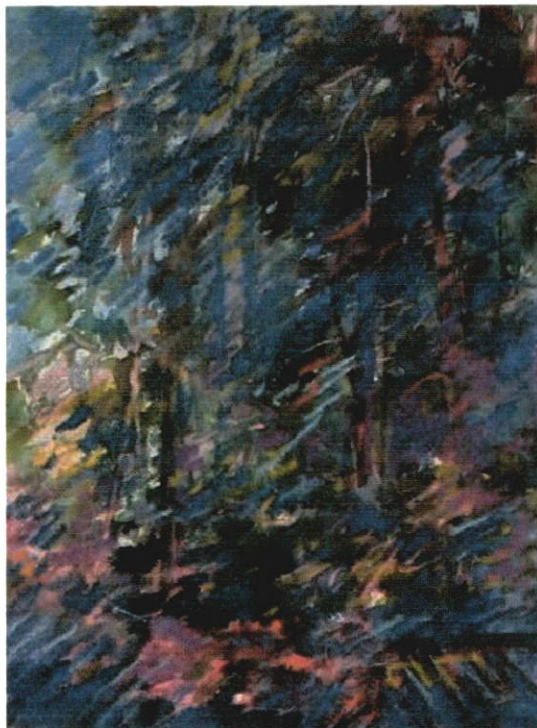
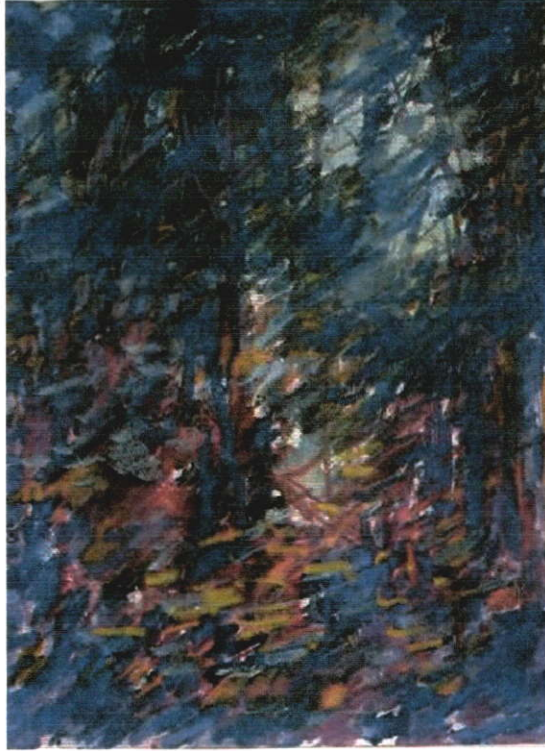
ในผลงานชิ้นนี้ เป็นการกำหนดโครงสร้างทางองค์ประกอบ ซึ่งมีลักษณะการสร้างความรู้สึกให้เกิดขึ้น โดยมีแนวทางเดินลึกเข้าไปในป่า ซึ่งมีต้นไม้ขนาดเล็ก-ใหญ่ แสดงมิติ ความลึก โครงสร้างของภาพเป็นวรรณะสีน้ำเงิน ที่ช่วยสร้างให้เกิดอารมณ์ของความสงบเย็น แสงและเงาที่เกิดขึ้นในภาพเป็นแสงที่เกิดขึ้นเวลาเที่ยง แสงที่ตกกระทบลงบนพื้นดิน หมายถึง สิ่งที่ต้องเข้าไปค้นหา เพื่อค้นพบในสิ่งที่ปรารถนาคือความสงบใจที่อยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ลักษณะผิวที่สร้างขึ้นในระยะหน้าเป็นการแสดงออกถึงความเป็นอิสระ สดและกล้าตัดสินใจ

ผลงานชิ้นที่ 8 ชื่อภาพ “ ป่ารักษน้ำ ” ขนาดผลงาน 180 x 300 cm. เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ (ภาพประกอบที่ 3.15)

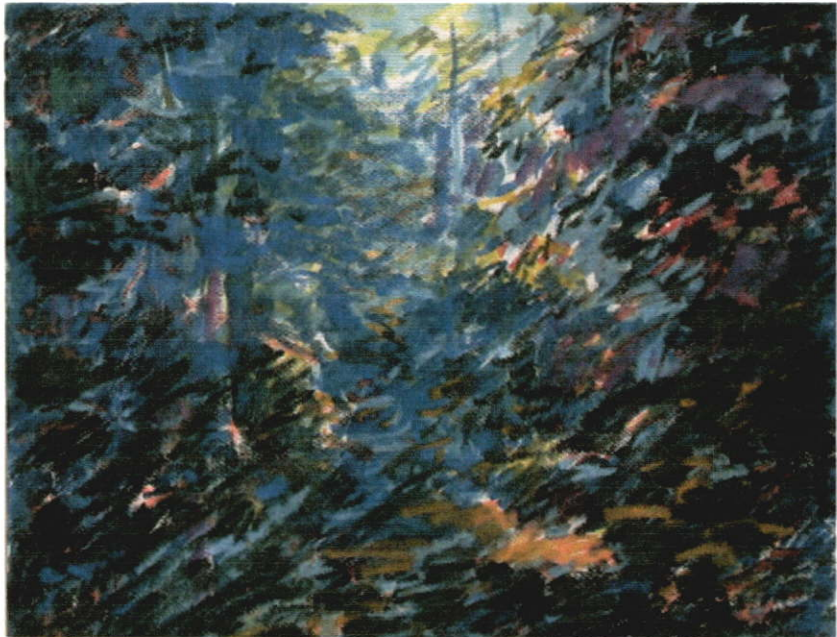
แนวคิดในผลงานชิ้นนี้คือแสง สี ที่ตกกระทบลงในผืนป่า ซึ่งมีปฏิกิริยาตอบโต้กันอย่างมีสัมพันธ์ในความหมายของการมีชีวิตแบบพึ่งพาอาศัย เน้นความสูงใหญ่ในสัดส่วนของภาพ เพื่อให้เกิดความรู้สึกถึงความเย็นป่าในเชิงปริมาณ หมายถึง สังคมพืชที่อยู่ร่วมกัน จัดระเบียบได้เองตามธรรมชาติ แสงที่กำหนดในภาพเป็นแสงที่เกิดขึ้นในเวลาเที่ยง ซึ่งปกปิดค่าความเข้มจัดของแสงและเงาจะมีค่าความเข้มตัดกัน เพื่อลดค่าความเข้มลง ได้กำหนดโครงสร้างภาพอยู่ในวรรณะสีน้ำเงินตำแหน่งแสง-เงา ที่เกิดขึ้นถูกจัดระเบียบให้มีขนาดและทิศทางที่สร้างความหมายว่า ป่าเป็นเหตุให้เกิดน้ำและอากาศซึ่งมีคุณค่าต่อมนุษย์

ผลงานชิ้นนี้เน้นแสง - สี และบรรยากาศ ซึ่งมีขนาดใหญ่และอยู่ในแกนภาพแนวตั้ง ให้ความสำคัญต่อแสง-สี ในเชิงการตีความหมายเทียบเคียงกับสังคมที่มีคุณธรรม กล่าวคือเป็นสังคมที่มีคุณภาพ ไม่เบียดเบียน รู้จักแบ่งปัน และประสานประโยชน์ ซึ่งเป็นค่านิยมจารีตของสังคมไทยในอดีตที่เห็นว่ามีคุณค่าต่อวิถีชีวิตที่ต้องดำรงอยู่ร่วมกันในสังคม

ผลที่ต้องการของการแสดงในผลงาน คือ ความมีอิสระในเทคนิควิธีการสตัด ปาด ป้าย ทับซ้อนแสดงสี-แสง-เงา จัดโครงสร้างภาพในวรรณะสีน้ำเงิน อันเป็นโครงสร้างที่สร้างความรู้สึกสุขสงบ ซึ่งเป็นเป้าหมายในผลงานชิ้นนี้

ภาพที่ 3.1 ภาพร่างผลงานระหว่างนำเสนอในโครงการ ภาพสี

ภาพที่ 3.2 ภาพร่างผลงานระหว่างนำเสนอในโครงการ ภาพสี

ภาพที่ 3.3 ภาพร่างผลงานชุดคัดเลือกรูปภาพร่างต้นแบบ ภาพขาว-ดำ

ภาพที่ 3.4 ภาพร่างผลงานชุดตัดเลือกเป็นภาพร่างต้นแบบ ภาพขาว-ดำ

1

2

ภาพที่ 3.5 ภาพร่างผลงานในชุดโครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1-2 ภาพขาว-ดำ

3

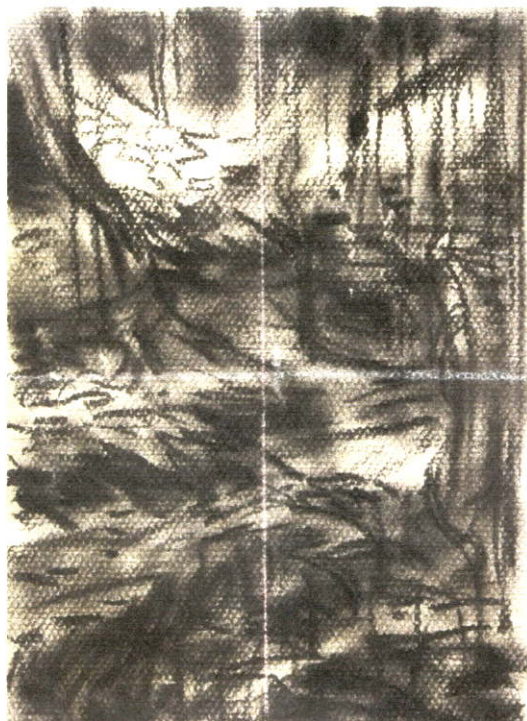

4

ภาพที่ 3.6 ภาพร่างผลงานในชุดโครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 3-4 ภาพขาว-ดำ

5

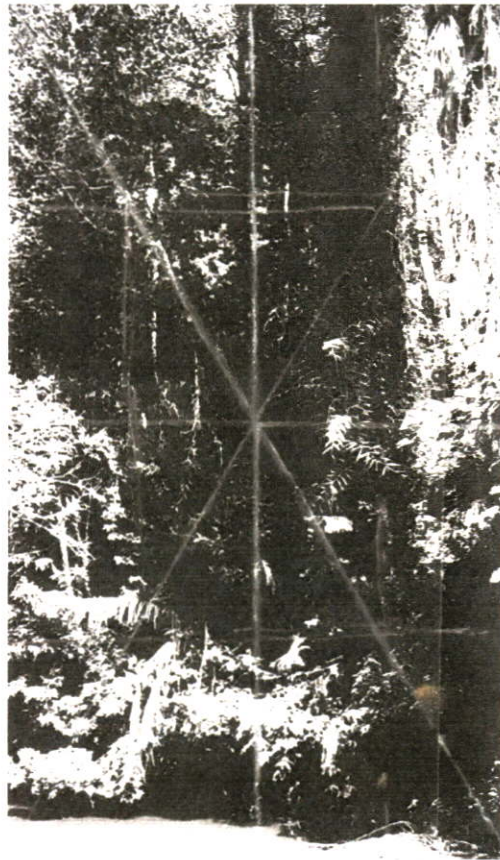

6

ภาพที่ 3.7 ภาพร่างผลงานในชุดโครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 5-6 ภาพขาว-ดำ

7

8

ภาพที่ 3.8 ภาพร่างผลงานในชุดโครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 7-8 ภาพขาว-ดำ

ภาพที่ 3.9 ภาพผลงานก่อนโครงการศิลปนิพนธ์ ปี 2548

ชื่อภาพ “Untitled x ”

ขนาด 145 x 160 cm.

เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ

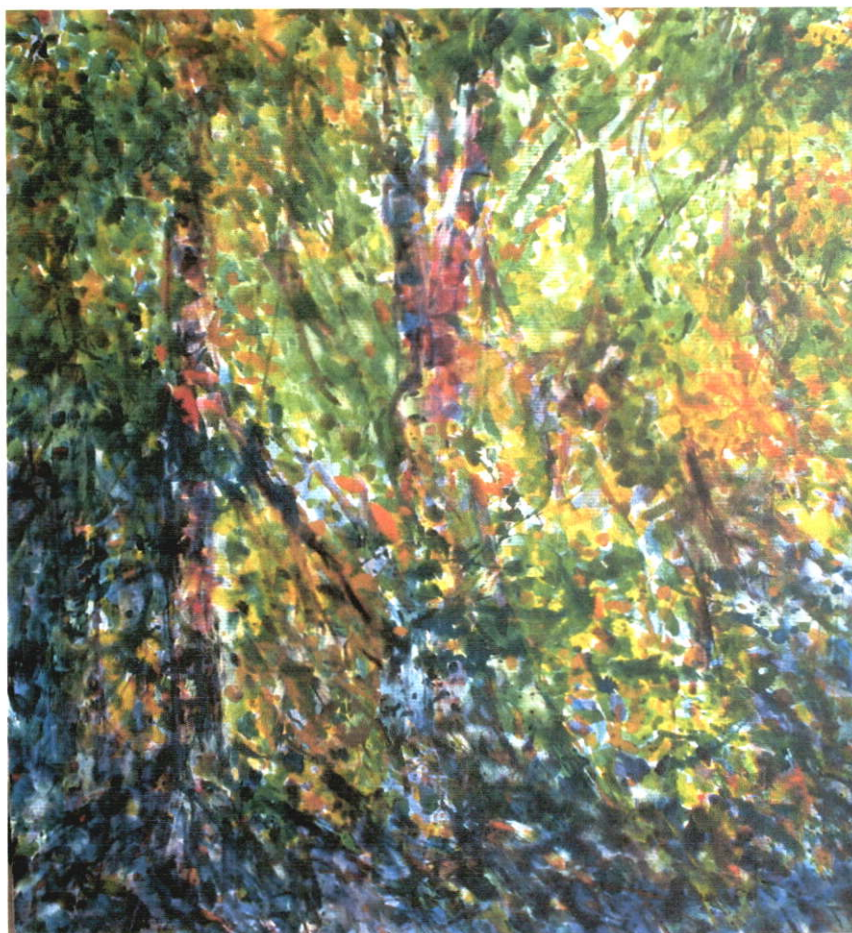

ภาพที่ 3.10 ภาพผลงานก่อนโครงการศิลปนิพนธ์ ปี 2548

ชื่อภาพ “Untitled Two ”

ขนาด 160 x 185 cm.

เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ

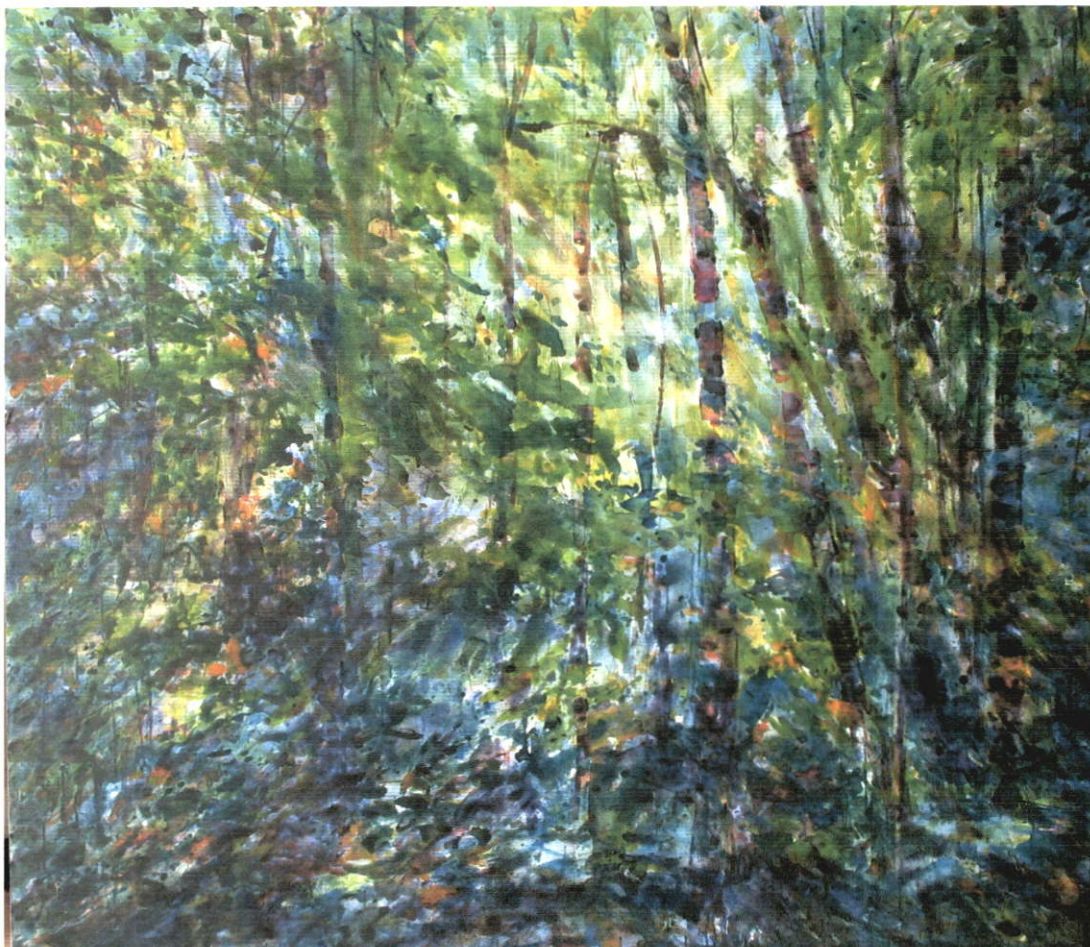

ภาพที่ 3.11 ภาพผลงานในโครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1

ชื่อภาพ “ชามเย็น ”

ขนาด 145 x 160 cm.

เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ

ภาพที่ 3.12 ภาพผลงานในโครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2

ชื่อภาพ “ กลางไพร ”

ขนาด 160 x 180 cm.

เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ

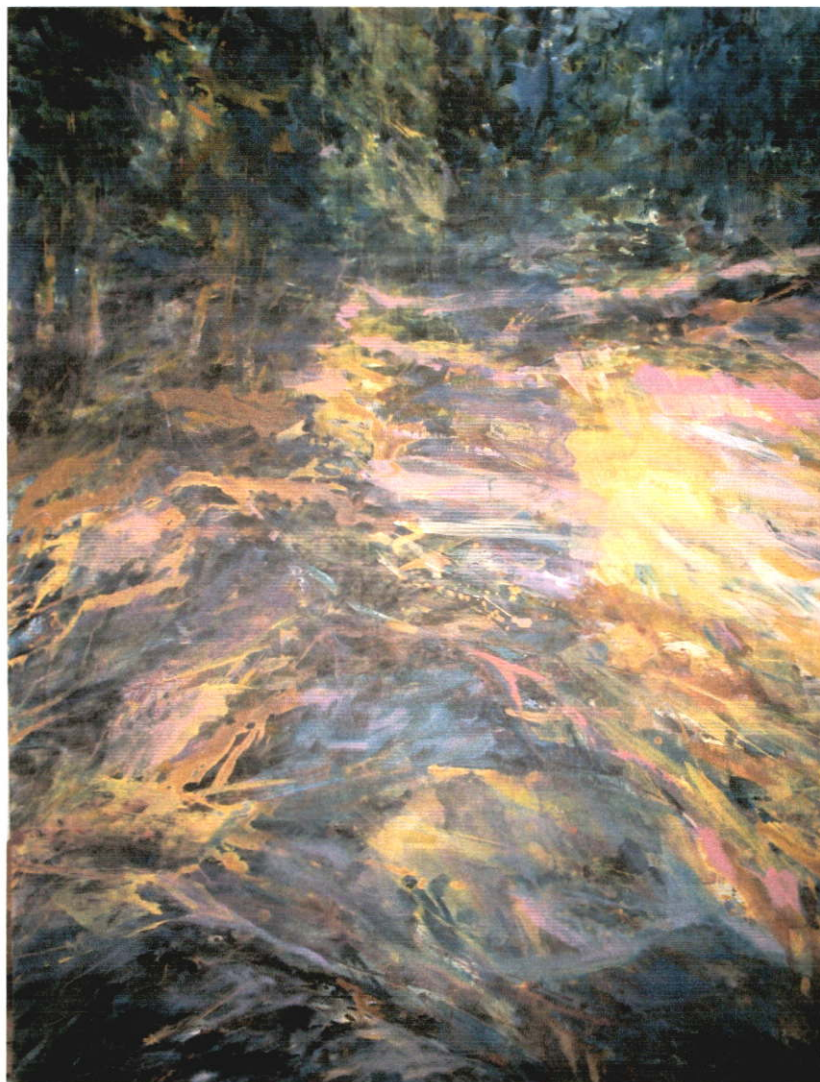

ภาพที่ 3.13 ภาพผลงานในโครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 3

ชื่อภาพ “สูงสว่าง”

ขนาด 160 x 180 cm.

เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ

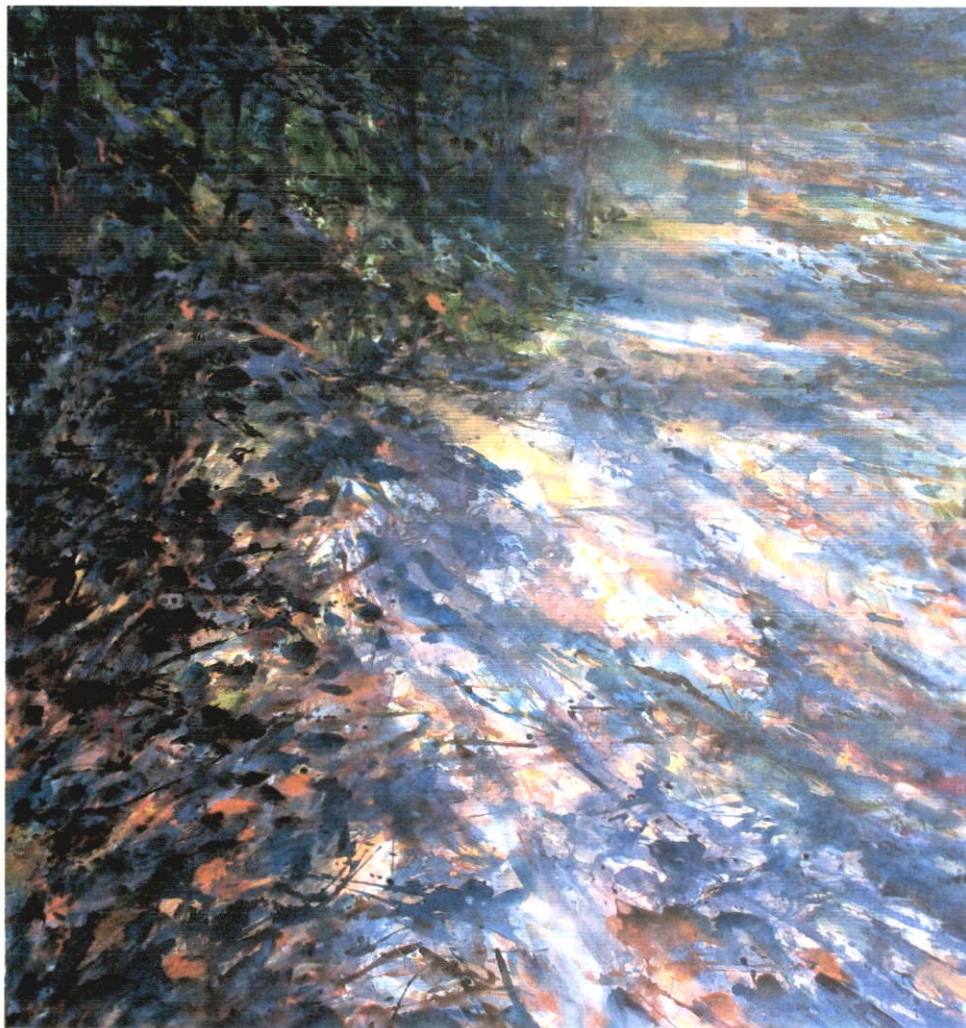

ภาพที่ 3.14 ภาพผลงานใน โครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 4

ชื่อภาพ “สงบนิ่ง”

ขนาด 180 x 190 cm.

เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ

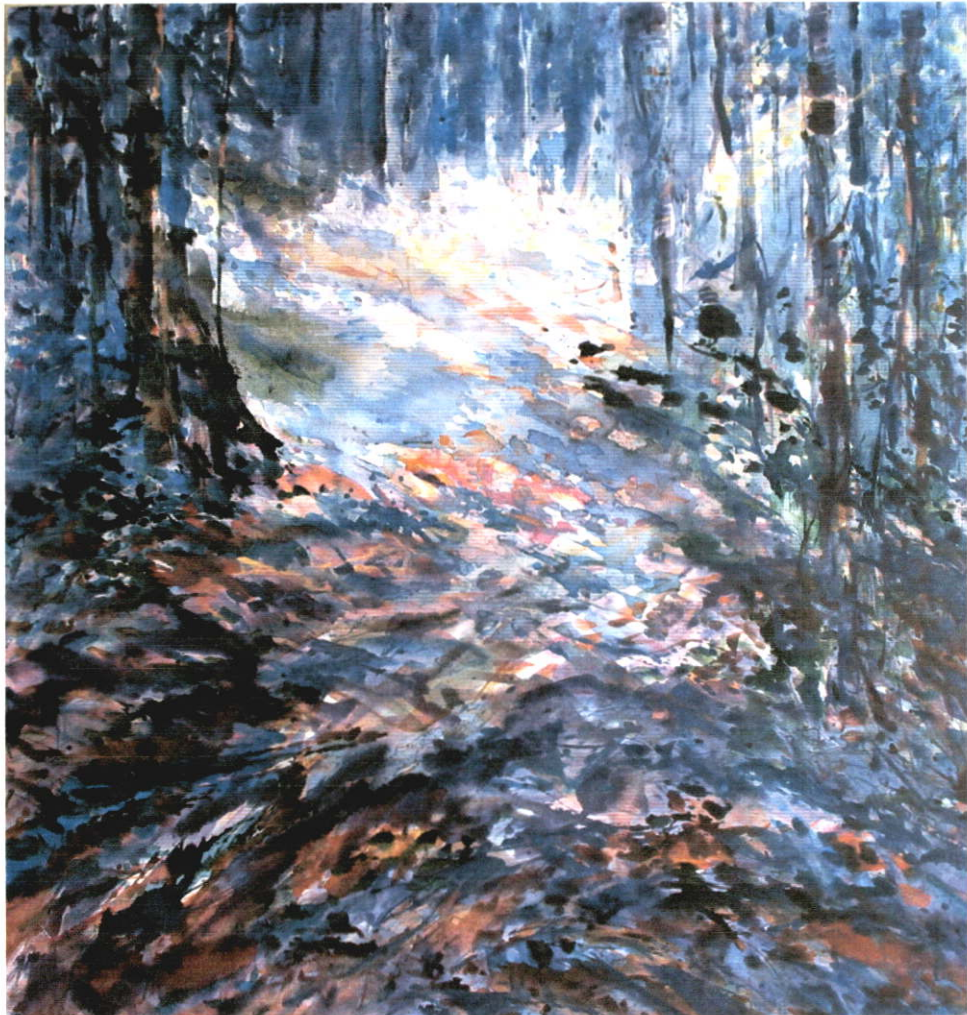

ภาพที่ 3.15 ภาพผลงานในโครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 5

ชื่อภาพ “เงาสูง ”

ขนาด 180 x 190 cm.

เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ

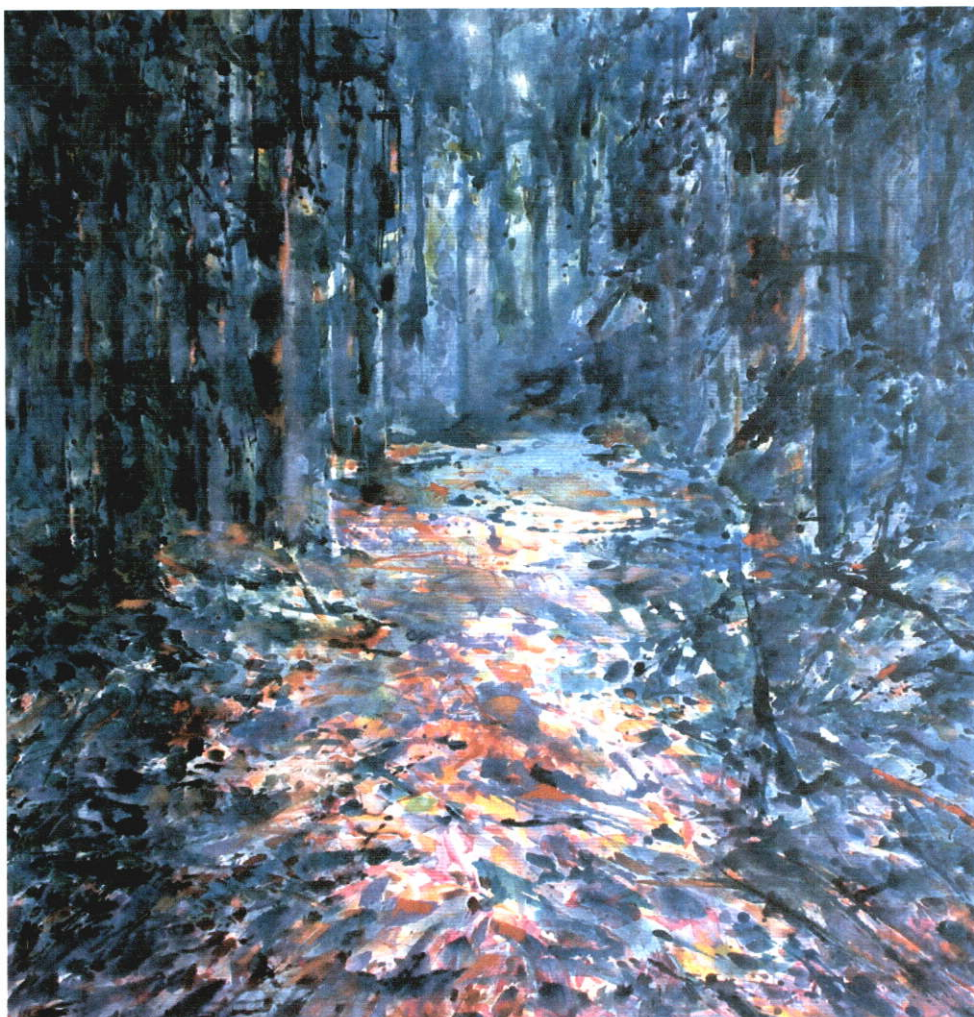

ภาพที่ 3.16 ภาพผลงานในโครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 6

ชื่อภาพ “ดูหน้าแลหลัง ”

ขนาด 180 x 190 cm.

เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ

ภาพที่ 3.17 ภาพผลงานในโครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 7

ชื่อภาพ “อริยมรรค”

ขนาด 180 x 190 cm.

เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ

ภาพที่ 3.18 ภาพผลงานในโครงการศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 8

ชื่อภาพ “ปาร์กษน้ำ”

ขนาด 180 x 300 cm.

เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ

บทที่ 4

วิเคราะห์การสร้างสรรค์

เมื่อได้ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานสำเร็จแล้ว ผลงานในแต่ละชิ้นอาจเกิดความผิดพลาด เช่นลักษณะบางอย่างที่อาจขาดความสมบูรณ์ทางเทคนิค เช่น ปัญหาความกลมกลืนในเทคนิควิธีการแสดงออกในผลงาน ลักษณะมุมมอง หรือแม้กระทั่งการใช้สีซึ่งจะต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ โดยได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์ วิเคราะห์ ให้เห็นข้อดีข้อเสียในผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้น จากอาจารย์ที่ปรึกษา ในชุดผลงานศิลปนิพนธ์นี้ เป็นผลงานที่ถูกคัดเลือกตามกรอบปริมาณของเนื้อหาที่กำหนดจำนวน 8 ชิ้น ซึ่งได้นำมาวิเคราะห์ประเมินค่าตัดสินในสุนทรียภาพตามหลักเกณฑ์ของการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ดังนี้ (ภาพประกอบที่ 4.1-4.3)

4.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์

4.1.1 ผลงานชิ้นที่ 1 แนวคิดแสงและเงาของพระอาทิตย์ในยามเย็นที่ตกกระทบลงในป่า

ในผลงานมีความโดดเด่นที่โครงสร้างของภาพ ที่ก่อให้เกิดความมีกำลังของแสง ที่สาดส่องตกกระทบลงกลุ่มพืชในระยะกลางพร้อมกับเงาที่เกิดขึ้นในระยะหน้า มีความขัดแย้ง (Contrast) ในค่าเปรียบต่างระหว่างแสงและเงาในปริมาณพอเหมาะ ประกอบกับโครงสร้างของรูปทรงต้นไม้ 2 ต้นที่ถูกจัดระยะสร้างความลึกในภาพ พร้อมกับการแบ่งพื้นที่ของระเบียบช่องไฟให้เกิดขึ้น เป็นจังหวะของความแปรเปลี่ยน (Variation)

เอกภาพ (Unity) ในผลงานอยู่ที่โครงสร้างของภาพในวรรณะสีเขียวเหลือง ความเคลื่อนไหว (Movement) ในภาพเกิดจากทิศของแสง และเทคนิคของการสร้างรูปทรง ลักษณะผิว ซึ่งเป็นเงาในทิศทางเฉียงเป็นทิศทางที่สวนกัน ดุลยภาพ (Balance) ในผลงานเกิดจากปฏิริยาของแสงสีและเงาที่ต่างคู่กันภายในภาพเป็นความประสานกันอย่างพอเหมาะ

4.1.2 ผลงานชิ้นที่ 2 แนวคิดแสงที่ตกกระทบพื้นป่าที่แสดงความหมายเชิงปริมาณของรูปทรงกลุ่มต้นไม้

ในผลงานจัดสภาพแสง และทิศทางของแสงที่ตกกระทบ โดยมีลักษณะเป็นรังสีที่มีตำแหน่งและทิศทางกระจายจากข้างบนลงสู่ข้างล่างผ่านต้นไม้ที่มีขนาด ตำแหน่ง และระเบียบช่องไฟเป็นลักษณะเส้นที่มีความหลากหลาย (Variety) เอกภาพ (Unity) ในงาน เกิดจากการจัดโครงสร้างภาพในวรรณะสีเขียว (Harmony) สีของแสงมีลักษณะพุ่งกระจายที่ลอดผ่านหมู่แมกไม้ ตกกระทบใบไม้ระยิบระยับ สร้างอารมณ์สดชื่นโปร่งสบายมีความเคลื่อนไหว (Movement) ของลักษณะความมีอากาศอยู่ภายใน

4.1.3 ผลงานชิ้นที่ 3 แนวคิดแสงและเงาที่ตกกระทบบนพื้นป้าที่ให้ความหมายของต้นไม้ใหญ่ที่แสดงให้เห็นเพียงเงา

ในผลงานถูกจัดสัดส่วน (Proportion) ในพื้นที่ระหว่าง ส่วนที่แสงตกกระทบบนพื้นดิน เกิดเงาของต้นไม้ใหญ่ ซึ่งมีทิศทางลักษณะมุมมองของเงากับพื้นที่ ของแสงที่ตกกระทบบนพืช และส่วนบนของภาพ ซึ่งเป็นสีแสงสดใสในเงาที่ยื่นมาข้างหน้า ความเป็นเด่น (Intensity) ที่เกิดขึ้น ถูกจำกัดด้วยคู่สี และปริมาณที่แวดล้อมด้วยเงาอยู่บริเวณรอบๆ เอกภาพ (Unity) ของงานอยู่ที่การจัดแสงและเงา ในลักษณะมีปฏิสัมพันธ์แบบเชื่อมโยง ระหว่างแสงที่ปรากฏบนพื้นดินและแสง ที่ตกกระทบบนกลุ่มใบไม้ (Transition) เนื้อหาในภาพมีจุดเด่นที่การสร้างความรู้สึกของที่ว่างที่อยู่ภายในด้วยการใช้รูปทรงของเงายื่นเข้าไปในฉากหลังของภาพ ซึ่งเป็นป่าและความเป็นเด่น (Dominance) ของสี ของแสง ที่แวดล้อมด้วยปริมาณของเงา มีความเข้มของสีใบไม้ที่ถูกแสงกระทบบทำให้เกิดความรู้สึกในความสดชื่นมีชีวิตและความมั่นคงอยู่ภายใน

4.1.4 ผลงานชิ้นที่ 4 แนวคิดสืบเนื่องจากชิ้นที่ 3 คือที่การใช้เงาและแสงที่ยื่นมาข้างหน้า เป็นแนวเรื่องที่น่าเป็นสำคัญและเน้นที่ว่างในระยหน้าเป็นมุมมองในลักษณะย้อนแสง

ในผลงานมีการจัดสัดส่วน (Proportion) การจัดสนามภาพ โดยให้พื้นที่ส่วนล่างของพื้นดิน เป็น 3 ส่วนของส่วนบนที่เป็นป่า ให้เงาและแสงเป็นปฏิสัมพันธ์ในระยกลาง และเพิ่มรูปทรงของ หินในระยหน้าให้มีความหมายเป็นสิ่งที่หยุดนิ่ง โครงสีของภาพมีวรรณะเป็นสีเหลืองอุ่น(Hamony) เป็นโครงสีของภาพที่อยู่ในอิทธิพลของแสงที่ประสานกันกับลักษณะเงาอย่างนุ่มนวล ความเคลื่อนไหว(Movement)ซึ่งเป็นพลังของชีวิตเกิดจากการกำหนดแนวเส้นภายในภาพ ซึ่งเป็นรากไม้เป็นแนว โค้งจากระยหน้าไประยหลังต่อเชื่อมกับสิ่งที่ให้ความสำคัญคือความเป็นป่า ซึ่งแม้มิใช่เห็นรูปทรงของต้นไม้แต่รู้ได้ว่าเป็นป่าซึ่งอยู่ข้างใน

4.1.5 ผลงานชิ้นที่ 5 แนวคิดสืบเนื่องจากการใช้เงาและแสง แสดงความหมายของความเป็นป่า ซึ่งมีชีวิตแสงเป็นพลังที่ตกกระทบบนรูปทรงที่อยู่ภายในป่า แสดงให้เห็นความมั่นคงของชีวิต เป็นความรู้สึกภายในที่ไม่แสดงรูปทรงเชิงปริมาณ

ในผลงานเลือกสภาพแสงเงาที่ตกกระทบบนพื้นดิน ในแนวเฉียงแสงและเงาที่ตกทอดทาบลงบนพื้นที่ว่างในป่า เป็นทางเดินเท้าแสดงสาระสำคัญของแสงและเงาในระยหน้า ให้เป็นจุดเด่น (Dominance) เพื่อเน้นย้ำความหมายในจุดสนใจ คือ แสงและความคิด ซึ่งเป็นกำลังสมาธิ ผลงานชิ้นนี้เน้นแสงและเงาในลักษณะเป็นลำแสงที่ตกกระทบบ ซึ่งมีลำดับความลึกจากระดับล่างที่ชัดเจนไปถึงระดับบนของเนื้องาน เน้นความหมายที่ระดับพื้นดินเป็นที่ว่าง ซึ่งเป็นความสงบภายใน เอกภาพ (Unity) ของงานชิ้นนี้ เกิดจากการจัดค่าน้ำหนักและค่าความเข้มของแสงและเงาในลักษณะของความกลมกลืน (Harmony) ลดบทบาทของกลุ่มต้นไม้ และเพิ่มพื้นที่ว่างสำหรับแสดงออกในความหมายทางอารมณ์เป็นลักษณะผิวในระดับล่างของภาพ

4.1.6 ผลงานชิ้นที่ 6 แนวคิดของผลงานชิ้นนี้ คือแสงที่ตกกระทบลงฉากหลังของภาพมีที่ว่างจากภายนอกเข้าไปข้างใน ให้สาระสำคัญของแสงที่ตกกระทบลงบนพื้น ผ่านหมู่แมกไม้ในป่า

จุดเด่นในผลงานคือพลังความเคลื่อนไหว (Movement) ซึ่งเกิดจากทิศทางและลักษณะผิวซึ่งเคลื่อนไหวอย่างลักษณะสายน้ำ มีลักษณะของการขัดแย้ง (Contras) ของแสงและเงาในปริมาณที่พอเหมาะ ที่ถูกกำหนดขึ้นในภาพใน อิทธิพลของเงาซึ่งอยู่บริเวณโดยรอบ เป็นสิ่งที่กำหนดขึ้นโดยความคิดซึ่งไม่ยึดติดในความเป็นจริง ความซ้ำ (Repetition) ของรูปทรงต้นไม้จัดระเบียบให้เกิดความลึกลับสายตาเข้าไปภายใน ผลงานชิ้นนี้มีความชัดเจนในเรื่องกำลังความเคลื่อนไหว และอากาศที่เกิดขึ้นอยู่ภายในโดยรอบ

4.1.7 ผลงานชิ้นที่ 7 แนวคิดแสงตกกระทบลงทางเดินที่ลึกเข้าไปในป่า ในภาพจุดเด่นคือแสงและเงาที่ตกกระทบลงบนทางเท้าที่ลึกเข้าไปภายในป่า

ในผลงาน ส่วนสัดส่วน (Proportion) ของพื้นดินและป่าในปริมาณที่เหมาะสม แสดงลักษณะผิวที่ส่วนของพื้นดินเป็นสาระหลักมีแสงสะท้อนที่ตกกระทบลงไม้และส่วนใบพืช , ลำต้น ทิศทางของแสงตกกระทบลงบนรูปทรงของลำต้นในระยะหน้า และระยะกลาง องค์ประกอบภาพโดยรวมเป็นภาพที่จัดโครงสร้างในวรรณะสีน้ำเงินครามแสดง จุดเด่น (Dominance) ที่ทางเดินเท้า ซึ่งให้เกิดความหมาย (Harmony) ว่าธรรมชาติ เป็นมิตรกับมนุษย์ทำให้มนุษย์เรียนรู้ความจริงซึ่งมีอยู่ในธรรมชาติ รู้จักตนและการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ

4.1.8 ผลงานชิ้นที่ 8 แนวคิดการอยู่ร่วมกันของสังคมพืชมีสันติธรรม

ในผลงานกำหนดให้แสงกระจายเป็นจุด มีทิศทางของแสงที่ตกกระทบลงส่วนกลุ่มใบพืชในสังคมพืช ที่ยื่นต้นสูง ลงสู่เบื้องล่างในด้านมุมขวามือ ด้านซ้ายของจอภาพ แสงตกกระทบลงบนกลุ่มพืชระดับกลาง และระดับต่ำ ล่างสุดเป็นน้ำที่แสดงเป็นนัยตามชื่อของผลงานคือ ป่ารักษน้ำ ในงานชิ้นนี้ มุ่งแสดงปฏิกิริยาของแสงและเงาที่เกิดขึ้นในผืนป่า ให้ความหมายในขนาดความสูงของขนาดภาพในแนวตั้ง เพื่อให้ขนาด (Proportion) ของชิ้นงานมีความหมายในความสูงใหญ่ เช่นเดียวกับที่สัมผัสได้เมื่ออยู่ท่ามกลางป่าซึ่งแวดล้อมไปด้วยความรกรกรึมของพืชพันธุ์ และสภาพแวดล้อมของเงา ซึ่งแผ่ปกคลุมไปโดยรอบ เอกภาพ (Unity) ในผลงานอยู่ที่การจัดความสัมพันธ์ของแสงและเงา ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กัน ในลักษณะของสภาพบรรยากาศ โดยจัดโครงสร้างของภาพอยู่ในวรรณะของสีน้ำเงินคราม (Harmony) ความเคลื่อนไหวในงาน (Movement) อยู่ที่ตำแหน่งของแสง ซึ่งมีทิศทางกระจายลงสู่เบื้องล่างสัมพันธ์กับเงาอันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นพร้อมกัน

4.2 การวิเคราะห์ทางทัศนธาตุ

การวิเคราะห์ทัศนธาตุนี้ เป็นการอธิบายแจกแจงเฉพาะส่วนที่เป็นจุดเด่นๆ ในผลงานศิลปนิพนธ์ จำนวน 8 ชิ้นงาน ดังนี้

4.2.1 เส้น (Line)

เส้นเป็นส่วนประกอบในผลงานกำหนดให้มีหน้าที่แตกต่างกันไป ตามลักษณะของโครงสร้างทางองค์ประกอบในผลงาน ชั้นที่ 1,2 ใช้เป็นส่วนของรูปทรง เพื่อให้เกิดความขัดแย้งแตกต่างกับลักษณะใบของพืช ซึ่งสร้างขึ้นด้วยเทคนิคที่อิสระ เส้นที่นำมาใช้มีหน้าที่กำหนดพื้นที่ในภาพแบ่งขนาดพื้นที่โดยจัดแบ่งให้เกิดจังหวะที่ไม่ซ้ำและเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมี เพื่อเพิ่มค่าน้ำหนักในภาพ ซึ่งมีที่มาจากสภาพความเป็นจริงของต้นไม้ ซึ่งมีอยู่ในป่า รูปแบบและขนาดของเส้นที่ใช้เกิดขึ้นจากความจำเป็น เกิดขึ้นด้วยเทคนิคของการปาด การสลัด โดยเฉพาะในผลงานใน ชั้นที่ 3,4,5 ซึ่งแสดงสาระสำคัญในส่วนของพื้นดิน ซึ่งเป็นที่ว่างใช้แสดงรายละเอียดในผลงาน (ภาพประกอบที่ 4.1, 4.2) ในผลงานชั้นที่ 3,6,7 และ 8 (ภาพประกอบที่ 4.1,4.2,4.3) ใช้เพื่อแสดงมิติ ขนาด และเพิ่มสาระสำคัญกรณีที่ภาพในผลงานมีลักษณะผิวลักษณะซ้ำๆกัน ซึ่งเกิดจากการใช้ฝีแปรงที่แสดงทิศทาง ในแนวเฉียง

4.2.2 สี (Coloure)

สีหรือโครงสร้างของภาพในชุดแรกของผลงานศิลปะนี้พินิจดูนี้มีจำนวน 3 ชั้น ที่ต่อเนื่องกัน โดยชั้นที่ 1,2,3 กำหนดให้มีโครงสร้างเป็นวรรณะแสดงช่วงเวลา การใช้สีเพื่อกำหนดโครงสร้างในภาพ มีลักษณะเป็นวรรณะง่ายต่อการควบคุม ให้ปรากฏผลออกมาในลักษณะอารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งขณะเดียวกัน การใช้สีคู่ข้างเคียงมีผลต่อความรู้สึกในงานเดียวกันในการกำหนดโครงสร้าง ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสงบหรือความสบายใจในชั้นที่ 1,2,3,4 (ภาพประกอบที่ 4.1,4.2) อยู่ในโครงสร้างวรรณะสีเขียวซึ่งเป็นวรรณะสีเขียว แต่ในงานชั้นที่ 5,6,7 และ 8 (ภาพประกอบที่ 4.2,4.3) กำหนดโครงสร้างภาพเป็นสีที่อยู่ในอิทธิพลของสีน้ำเงิน ม่วงน้ำเงิน ซึ่งเป็นความรู้สึกส่วนตนที่มีได้อาศัยเพียงความรู้สึกจากสิ่งที่ตาเห็น แต่ต้องผสมผสานระหว่างความเป็นจริง และสิ่งที่มีอยู่ในความคิดเข้าไปด้วย ซึ่งปรากฏผลเป็นไปตามความรู้สึก อาศัยเนื้อหาเป็นแนวทาง เพื่อเข้าถึงความเป็นนามธรรมทางจิตใจ ซึ่งอยู่ระดับลึกกว่าในสิ่งที่ตาเห็น

4.2.3 รูปทรง (Form)

รูปทรงที่ใช้ในผลงานเป็นรูปทรงกึ่งนามธรรม คือรูปทรงของต้นไม้ในป่า มีลักษณะเป็นการแสดงออกในลักษณะเส้นซึ่งปรากฏเห็นว่าเป็นรูปทรงของต้นไม้และรูปทรงของเงาที่เกิดจากแสงและเงาของสภาพแสงที่เกิดขึ้นตามช่วงเวลา มีความหมายให้แสดงสาระทางเนื้อหาเรื่องราวเป็นส่วนโครงสร้างทางกายภาพ ซึ่งชี้แนะในสภาพของป่า วิญญาณของพืช หรืออำนาจในธรรมชาติที่มีอิทธิพลต่อสภาพจิตใจของมนุษย์ ขณะอยู่ร่วมสัมผัสสัมพันธ์อย่างลึกซึ้ง รูปทรงของต้นไม้ในทางทัศนศาตนำมาใช้ เพื่อจัดระเบียบความงามและความหมาย โดยความรู้และความเข้าใจทางการสร้างสรรค์ ในผลงานทั้ง 8 ชั้น แสดงความมุ่งหมายของการใช้รูปทรงที่แตกต่างกัน เนื่องด้วยความคิดแนวเรื่องและการแก้ปัญหาทางองค์ประกอบของภาพ แต่สิ่งที่ดำเนินตามกระบวนแบบแนว Semi Abstract คือตัดทอนให้รูปทรงเหลือแต่สาระสำคัญ โดยใช้อารมณ์และเหตุผลเป็นเครื่องช่วยควบคุมให้แสดง-

ออกเฉพาะสิ่งที่จำเป็นดังในผลงาน ชั้นที่ 1,2,4,7 นำมาใช้จัดระเบียบขนาดช่องไฟ และมีตีความลึกในชั้นที่3,4,5และ8 (ภาพประกอบที่4.1,4.2,4.3) นำมาใช้ เพื่อแก้ปัญหาทางความงามและความหมายในลักษณะผิวและพื้นที่ว่าง

4.2.4 ลักษณะผิว (Texture)

การสร้างสรรคผลงานในชุดศิลปนิพนธ์นี้ มุ่งค้นหาเทคนิคกรรมวิธีแสดงออกที่สนองต่ออารมณ์ความรู้สึก โดยเลือกแสดงออกในลักษณะเทคนิควิธีอย่างฉับพลัน โดยวิธีปาดป้าย หยด สลัก การใช้เครื่องมือปาด ซึ่งทำให้เกิดความซับซ้อนด้วยสี เป็นเทคนิคกรรมวิธีที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับเทคนิควัสดุและคุณสมบัติของสี ซึ่งสามารถควบคุมให้เกิดเป็นไปตามเจตนา ชั้นที่ 1-8 (ภาพที่4.1, 4.2,4.3) เลือกใช้ลักษณะผิวตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงเอกภาพในเทคนิควิธีการแสดงออก กล่าวคือ ลักษณะผิวที่เกิดจากการตกแต่งรูปแบบของใบพืช ลักษณะผิวที่ตกแต่งภาพส่วนพื้นดิน เน้นเป็นสาระในส่วนเป็นสาระสำคัญ เกิดจากความจำเป็นในการควบคุมให้องค์ประกอบภาพ และทัศนธาตุเป็นไปตามความต้องการในผลงานทั้ง 8 ชั้นในศิลปนิพนธ์ชุดนี้ มุ่งแสดงผลเทคนิควิธีแสดงออกที่สอดคล้องความมุ่งหมาย คือความมีอิสระปลอดจากความวิตกกังวลมีความมั่นใจในการถ่ายทอด มีความสดในการแสดงออกด้วยความกล้า สิ่งเหล่านี้คือจุดเด่นในผลงานที่ค้นหาตามแนวทางที่กำหนด เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน

4.2.5 ที่ว่าง (Space)

ในการสร้างสรรคผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ ให้ความหมายกับที่ว่างที่อยู่ในป่า ซึ่งหมายถึงที่ว่างในองค์ประกอบภาพ เป็นที่โล่งหรือที่ว่าง ซึ่งอยู่ในป่ากำหนดให้มีแสงตกกระทบหรือเป็นจุดเน้น โดยมีความมุ่งหมายที่ชี้ชัดว่า เป็นการเข้าไปรู้จักและมีปฏิสัมพันธ์กับป่าเชิงบวก กล่าวคือ เป็นสิ่งกำหนดให้รัฐธรรมนูญ รัตน โดยมีจุดสนใจจากการเห็นแสง ในอีกด้านหนึ่ง เป็นเครื่องกำหนดการเพ่งให้เกิดสมาธิและน้อมใจเข้ามาพิจารณาตนเอง ที่ว่างในความหมายการตีความทางรูปธรรมหมายถึง ความเป็นที่ว่างที่มีอยู่จริงในองค์ประกอบภาพและที่ว่างที่เกิดจากแสง ที่เป็นตำแหน่งสนใจในภาพหรือค่าอ่อนแก่ของสีของแสงที่ถูกแวดล้อมด้วยค่าน้ำหนักของบริเวณที่เป็นเงา

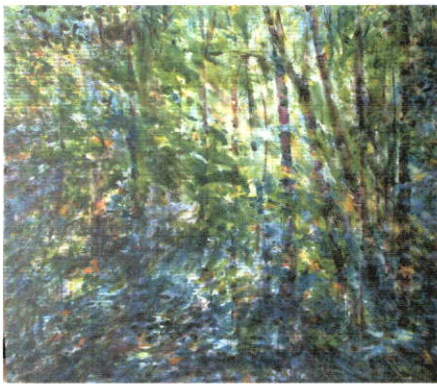
วิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบภาพ

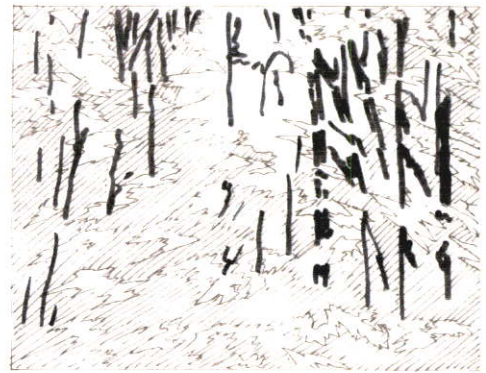
1

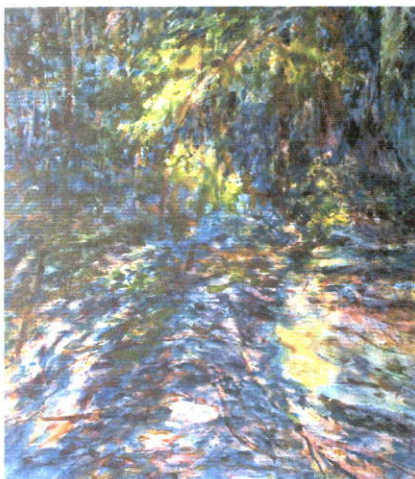
1

2

2

3

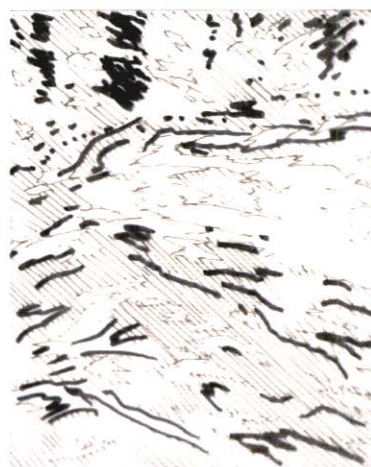
3

ภาพที่ 4.1 ภาพวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบภาพในผลงาน ชั้นที่ 1-3

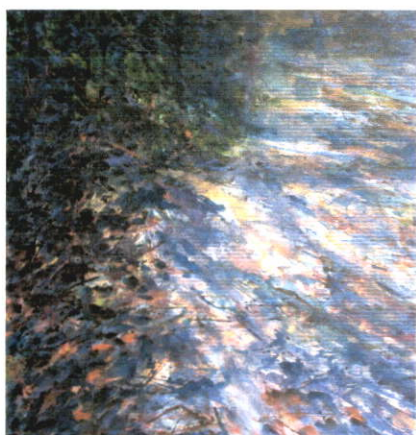
วิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบภาพ

4

4

5

5

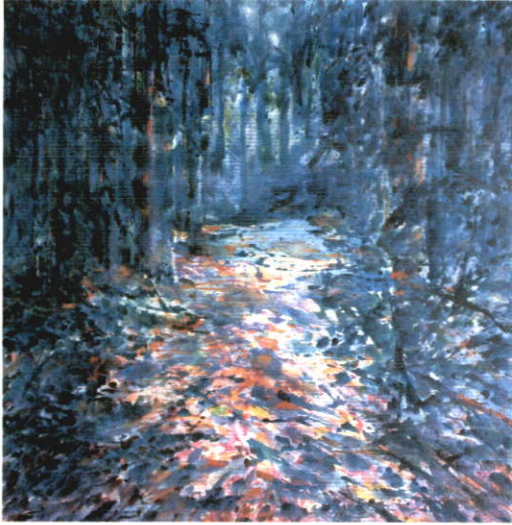
6

6

ภาพที่ 4.2 ภาพวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบภาพในผลงาน ชั้นที่ 4-6

วิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบภาพ

7

7

8

8

ภาพที่ 4.3 ภาพวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบภาพในผลงาน ชั้นที่ 7-8

บทที่ 5

สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาโดยวิจัยสร้างสรรค์ผลงานในชุดศิลปนิพนธ์นี้ เป็นการสะท้อนภาพความสัมพันธ์ของมนุษย์ต่อป่าเขา ในเชิงการสร้างสรรค์ ซึ่งมีแนวเรื่องจากสภาพที่ปรากฏขึ้นในป่าเขาใหญ่ เป็นความสงบร่มเย็นที่แปรผลมาจากแสง - เงาสภาพบรรยากาศในภูมิที่ตั้ง เป็นการค้นหาความสบายใจ เพื่อความสงบใจอันสืบเนื่องมาจากสาเหตุความสูญเสีย ที่เกิดจากการบุกรุกทำลายป่าของมนุษย์ ผลกระทบจากการบุกรุกธรรมชาติ ประกอบกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคมเมือง ที่เกิดความเครียดและวิตกกังวล ต้องเผชิญกับปัญหานานับประการ ซึ่งมักปรากฏขึ้นจากเมืองปัญหาของความเจริญทำให้มนุษย์ หนีห่างจากความเป็นธรรมชาติ เกิดภาวะแรงผลักดันให้ตกไปในกระแสสังคมบริโภค ซึ่งนับวันผู้คนในสังคมเกิดภาวะความเครียดเพิ่มมากขึ้น และนำไปสู่ความเดือดร้อน ความเบียดเบียน ความไม่มีน้ำใจ ความไม่มีเมตตา ช่วยเหลือต่อเพื่อนมนุษย์ เหล่านี้คือความเจ็บป่วยทางจิตใจ

การวิจัยนี้นำเสนอสภาพของสิ่งที่ปรากฏในป่า ซึ่งอาศัยแสง - สี นำมาเป็นแรงบันดาลใจให้ค้นพบมิติของความสนุกสนาน ต่อการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ และได้ประกอบผลงานขึ้นตามแนวคิด ความเชื่อ ในการใช้ธรรมชาติเป็นสื่อให้เข้าถึงความสงบ ระวังเพื่อลดละอึดอัด นำความสงบมาให้โดยมีรากฐานจากความเป็นคนไทย ที่ถูกหล่อหลอมให้ประพฤติปฏิบัติดำเนินชีวิต ตามค่านิยมของความเป็นเอกลักษณ์ในวัฒนธรรมไทย ซึ่งจะช่วยตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นว่า คนไทยมีความเจ็บป่วยสิ่งใด และจะหาทางแก้ด้วยวิธีใดจะค้นหาแก่นธรรมหรือจะวิ่งตามกระแสโลก

การสร้างสรรค์ผลงานในชุดศิลปนิพนธ์หัวข้อ แสงและสีของบรรยากาศในป่านี้ เป็นการศึกษาวิจัยในกรอบเวลาระยะหนึ่งเท่านั้น ซึ่งโดยวิธีปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงาน ที่ทำให้เกิดแนวคิด ความสนใจนำไปสู่การค้นหา ค้นพบ ต้องใช้เวลาในการพัฒนาจนถึงจุดอิ่มตัว ดังนั้นการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยชุดนี้ ยังต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และพัฒนาจนถึงขีดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป อย่างไรก็ตามรายละเอียดทางด้านเนื้อหา สาร และข้อมูลต่างๆ ในเอกสารประกอบผลงานวิจัยสร้างสรรค์นี้ จะเป็นประโยชน์ผู้สนใจในการศึกษาในเนื้อหาเดียวกัน และเป็นประโยชน์ต่อผู้สร้างสรรค์ศิลปะได้ตามสมควร

5.1 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ในการปฏิบัติงานตามโครงการศิลปนิพนธ์ชุดนี้ มีปัญหาเกิดขึ้นในขั้นตอนของการปฏิบัติงาน กล่าวคือ ต้องมีสภาพความพร้อมของการใช้พื้นที่ของห้องปฏิบัติงาน มีความสะดวกต่อการรองรับเทคนิควิธีการแสดงออกในการสร้างสรรค์งานที่มีชิ้นงานขนาดใหญ่และกรรมวิธีสร้าง มีลักษณะแสดงออกทางอารมณ์ ซึ่งต้องใช้เทคนิควิธีรวดเร็ว ฉับพลัน ต้องการพื้นที่ที่มีความกว้างของพื้นที่-

วางชิ้นงานแนวราบและการเดินรอบๆงาน เพื่อควบคุม เทคนิคการสร้างผลงานได้เหมาะสมและต้องสามารถตรวจเช็คผลสำเร็จของงานได้ในระยะที่เหมาะสมตามลักษณะของศิลปะ ในกระบวนแบบ Semi Abstract รวมทั้งสภาพของแสง ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในงานเป็นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม ปัญหาของการทำงานเกิดขึ้นในระยะแรก ซึ่งต่อมาได้แก้ไขโดยจัดสภาพความพร้อมของการทำงานได้เอง และให้ผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานได้ดีขึ้น

บรรณานุกรม

ชลุค นิ่มเสมอ ศ. องค์ประกอบของศิลปะ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2534 (หน้า326/ภาคผนวก)

ชลุค นิ่มเสมอ ศ. เอกสารประกอบภาพการบรรยายรายวิชาสัมมนา. นักศึกษาระดับปริญญาโท เรื่อง วัฒนธรรมกับศิลปะ. นักศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาวิจิตรศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง, 2548

น.ณ. ปากน้ำ. ความรู้ความเข้าใจในศิลปะ. กทม.: สำนักพิมพ์ เมืองโบราณ, 2531 (หน้า 55-56, 254-255)

พุทธทาสภิกขุ สวนโมกข์อุคคคติชีวิตและความทรงจำ กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ, 2548 (640หน้า)

พระราชมนูณี (ประยูรศักดิ์ ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์. ฉบับประมวลธรรม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร : ด้านสุทธาการพิมพ์, 2528 (หน้า 74-75)

เนาวรรตน์ พงษ์ไพบูลย์ คอลัมน์ หนังสือ 2 เล่มที่ต้องอ่าน. มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับประจำวันที 27 เมษายน-3 พฤษภาคม 2550 ปีที่ 27, ฉบับที่ 1393 (หน้า 59)

กาญจนาภักย์ พงศ์อภิชาติ ดร. คอลัมน์ กระแสคนกระแสโลก เรื่องดัชนีชี้วัดความสุข. มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับประจำวันที 27 เมษายน-3 พฤษภาคม 2550 ปีที่ 27, ฉบับที่ 1393 (หน้า 37)

แปลว ปัทมา. พรุโตะแดง ป่าเดียน้ำเดียนดินแดน. นิตยสาร บทความ : Photo-life Exposure feature (หน้า 92) ปีที่ 19, ฉบับเดือน กรกฎาคม 2537

ฐานข้อมูล แผ่นพับประชาสัมพันธ์เผยแพร่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กทม. (ปีที่พิมพ์เผยแพร่ปี 2549)

เบอร์รี่ การ์ฟิงเกิล. สารคดี National Geographic ฉบับภาษาไทย ปีที่ 5 ฉบับที่ 53 บทความ “พุทธบารมีแผ่ไพศาล เพื่อพระพุทธรูปศาสนาแม่กวางสู่มวลชน” อมรินทร์พริ้นติ้ง กทม. เดือนธันวาคม 2548 (หน้า 86)

คู่มือประกอบนิทรรศการศิลปะ. 10ปี วิจิตรศิลป์ . ศิลปะเคียงคู่เทคโนโลยี. ภาควิชาวิจิตรศิลป์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง, 2547 ภาพผลงานอาจารย์ ปิยวัฒน์ มังกรวงศ์

เว็บไซต์ www.art.com

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อผู้เขียน** นายบุญนาย ชาเฮียง
- วัน เดือน ปีเกิด** 15 ตุลาคม 2503
- ที่อยู่ 60/4** ถนนหลวงพรต แขวงลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520
- ประวัติการศึกษา**
- 2521 ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนแก่งคร้อวิทยา อ. แก่งคร้อ จ.ชัยภูมิ
- 2524 ระดับศิลปศึกษาชั้นกลางจากวิทยาลัยช่างศิลป์ กรมศิลปากร
- 2529 ระดับศิลปบัณฑิต ศิลปไทย คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 2550 ระดับปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- ประวัติการทำงาน**
- 2529 -2533 ตำแหน่งอาจารย์อัตราจ้าง คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 2534-ปัจจุบัน ตำแหน่งอาจารย์ประจำ สาขาช่างสิบหมู่ วิทยาลัยช่างศิลป์ กรมศิลปากร กรุงเทพฯ
- เกียรติประวัติ**
- 2528 ได้รับทุนภูมิพล เพื่อการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะจิตรกรรมมหาวิทยาลัยศิลปากร
- 2539 ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานวิทยาลัยช่างศิลป์ กรมศิลปากรให้ออกแบบภาพฉากบังเพลิงประกอบ พระเมรุมาศสมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี
- ประวัติการแสดงผลงาน**
- 2529-2547 ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมกลุ่มหลายครั้ง ทั้งในประเทศและต่างจังหวัด
- ประสบการณ์งานวิจัย**
- 25242-2548 เป็นคณะทำงาน เรื่องลายรดน้ำ โดยคณะทำงานวิจัย โดยทุนวิจัย ศกว.
- 2543-2545 เป็นคณะกรรมการงานเรื่องการศึกษาช่างศิลป์ไทย เพื่อการอนุรักษ์และสืบทอด โดยทุนวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากรกระทรวงวัฒนธรรม